

Overzicht coronamonitor alcohol, drugs en tabak

versie van donderdag 24 september 2020

Nieuw in deze versie

Deze nieuwe versie van donderdag 24 september 2020 vervangt de vorige versie van donderdag 17 september 2020. Nieuw in deze versie zijn:

- Pagina 16: op dinsdag 22 september 2020 is het Europees Drugsrapport verschenen met veel extra aandacht voor de impact van corona.
- Pagina 25: meldingen van overlast door alcohol en drugs in augustus 2020.
- Pagina 67: update van de Coronabarometer.

Inleiding

Elk jaar publiceert het Bureau van de Nationale Drug Monitor (NDM) haar Jaarbericht. Het NDM Jaarbericht geeft de stand van zaken in de trends rondom het gebruik van alcohol, drugs en tabak.

Begin 2020 waren wij gestart met de werkzaamheden voor het volgende NDM Jaarbericht. Gedurende het eerste kwartaal van 2020 werd al snel duidelijk dat de maatregelen rondom de uitbraak van het coronavirus ingrijpende maatschappelijke gevolgen zouden hebben, waarvan de enorme consequenties nog steeds niet in hun volle omvang zijn te overzien. Op het hoogtepunt van de maatregelen werd door de regering op zondag 15 maart om 18:00 uur de zogenaamde 'intelligente lockdown' afgekondigd.

Het sprak voor zich dat de coronamaatregelen ook van invloed zouden zijn op het gebruik van alcohol, drugs en tabak in Nederland. Bij het Bureau NDM konden wij dan ook redelijkerwijs niet meer volstaan met het in kaart brengen van de ontwikkelingen van het gebruik tot en met het registratiejaar 2019. Wij besloten dan ook om meteen in kaart te gaan brengen welke monitors er liepen naar het effect van de coronamaatregelen van begin 2020 op het gebruik van alcohol, drugs en tabak. Vaak liepen deze monitors parallel met de monitors naar de effecten van de coronamaatregelen op het welzijn, de geestelijke gezondheid, en de leefstijl van de Nederlanders.

Hieronder volgt een overzicht van de monitors die wij tot nu toe zijn tegengekomen. In veel gevallen wordt een monitor uitgevoerd door meerdere onderzoeksinstellingen. In het hiernavolgende overzicht hebben wij de monitors op alfabetische volgorde geplaatst van de penvoerende instelling.

Voor elke monitor wordt vermeld in welke periode er werd gemonitord en op welke doelgroep de monitor betrekking heeft. Voor verschillende doelgroepen kunnen verschillende resultaten zijn gevonden. Er zijn indicaties dat sommige mensen door de coronamaatregelen juist *minder* alcohol zijn gaan drinken, *minder* zijn gaan roken, en *minder* drugs zijn gaan gebruiken. Enerzijds kan dit

verklaard worden door het zoeken van een meer gezonde leefstijl, anderzijds door het wegvallen van de sociale gelegenheden waarbinnen het gebruik van alcohol, drugs en tabak plaatsvond vóór het ingaan van de lockdown. Het verbaast echter niet dat er daarnaast ook gebruikers zijn die, met name door de coronastress, méér zijn gaan gebruiken. Hoe het totaalbeeld hierover eruit ziet, is tot op het heden nog niet helemaal duidelijk geworden. Daarover hopen wij meer te kunnen zeggen in het volgende NDM Jaarbericht.

Elke week zal het hiernavolgende overzicht worden geactualiseerd. Mochten wij bepaalde informatie hebben gemist, dan houden wij ons graag aanbevolen om de ontbrekende informatie alsnog mee te nemen in de volgende versie van het overzicht.

Inhoud: Coronamonitor alfabetisch op naam van de penvoerende instelling

Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR); Sarphati Amsterdam, research for healthy living: Jonge families	5
Amsterdam University of Applied Sciences (AUAS), Ben Sajet Center, MEE, Cliëntenbelang Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA): Mensen met licht verstandelijke beperkingen	6
Ben Sajet Centrum, Pharos, Trimbos-instituut: Online vragenlijst kwetsbare ouderen verpleeghuizen	8
Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Trimbos-instituut: Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS in samenwerking met het RIVM en het Trimbos-instituut	11
Doktersindeknel.nl	13
Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS)	14
European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), Europol: COVID-19 and drugs	16
Fivoor, Effecten van coronabeperkende maatregelen in een psychiatrisch ziekenhuis	18
Global Drug Survey (GDS): Onderzoek naar impact Corona op gebruik van alcohol en drugs	19
Hogeschool van Amsterdam (HvA), Jellinek preventie, Verslavingskunde Nederland (VKN): Antenne NL Corona Special	21
KWR, EUSEME: Rioolwateranalyse naar drugs	23
MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid: Onderzoek GGZ-panel naar gevolgen Corona	25
Nationale Politie, Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C): Programma 'personen met verward gedrag'	26
Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (Nivel): Consumentenpanel	28

Nederlandse Straatdokters Groep (NSG), Doctors for Homeless Foundation (DHF): Onderzoek naar corona gerelateerde ziekte, zorg en sterfte bij daklozen in Nederland.....	30
Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Radboudumc Nijmegen: Casusregister COVID-19 en Psychiatrie (CoviP)	32
Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Trimbos-instituut: Gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg.....	33
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): Inventarisatie Nederlandse onderzoeken	35
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), GGD GHOR Nederland, regionale GGD'en: Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden.....	36
Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP): Maatschappelijke gevolgen van corona ..	40
Stichting Mainline: Chemsex online corona monitor.....	42
TeamAlert: Jongerenpanel	43
Trimbos-instituut: Daklozen	44
Trimbos-instituut, Stichting Alexander, Universiteit Utrecht, Vereniging Nationale Jeugdraad (NJR): Geluk onder druk?.....	47
Trimbos-instituut, Mainline, Belangenvereniging Druggebruikers MDHG: Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt	49
Trimbos-instituut: Het Grote Uitgaansonderzoek 2020 (HGUO 2020).....	51
Trimbos-instituut, Stichting Mainline, Belangenvereniging Druggebruikers MDHG: Knelpunten en oplossingen harm reduction-voorzieningen	53
Trimbos-instituut: Korte polls en mini cannabis-survey	56
Trimbos-instituut: Monitor mentale veerkracht tijdens de coronacrisis	58
Trimbos-instituut: NEMESIS 2/3: Onderzoek gevolgen coronacrisis op psychische gezondheid en verslaving	60
Trimbos-instituut: Onderzoek naar werk en welzijn van professionals voor psychische hulp in coronatijd	61
Trimbos-instituut: Panel psychisch gezien: Onderzoek naar de impact van sociale isolatie	63
Trimbos-instituut: Vragenlijstonderzoek onder Nederlandse rokers.....	65
Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Rijks Universiteit Groningen (RUG): Lifelines Corona-onderzoek.....	67
Universiteit Utrecht (UU), Trimbos-instituut, Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): Health Behaviour in School-aged Children-studie (HBSC).....	68
Universiteit van Amsterdam (UvA): Corona en Middelengebruik	69

Veilig Thuis Amsterdam Amstelland, Politie Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA), Ben Sajat Centrum: Huiselijk en ander type van geweld	70
Voedingscentrum Nederland: Veranderingen in voedingsconsumptie en drankgebruik door Covid.....	72
Vrije Universiteit (VU), Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR), Trimbos-instituut: Ouderen in Nederland.....	73
Wageningen University & Research: Covid-19 International Student Well-being Study (C19 ISWS).....	75

Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR); Sarphati Amsterdam, research for healthy living: Jonge families

Instellingen	Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR); Sarphati Amsterdam, research for healthy living
Afdeling	
Naam monitor	Jonge families
Middelen	geen vragen over middelengebruik
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	geen leeftijdsgrens, jonge kinderen tellen mee families die een hoger risico lopen: "families met jonge kinderen, kinderen met een migratie achtergrond, sommige van hun zonder ouders, of jongere uit lage inkomensbuurten"
Steekproef	selectie uit het Sarphati Cohort, etnografisch cohort
Methode/vragenlijst	"De Sarphati Cohort is een studie in de ontwikkeling en gezondheid van Amsterdamse kinderen en helpen bij preventie van niet overdraagbare ziektes zoals diabetes, obesitas en hart- en vaatziekte, beginnend van een jonge leeftijd. De cohort omvat kinderen die hulp ontvangen van de Jeugdgezondheidszorg (JGD) bij de Gemeenschappelijke Gezondheidszorg (GGD) in Amsterdam en bij de Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG) Ouder en Kind teams. De impact van COVID-19 op een selectie van dit cohort zal worden gemeten door wekelijkse telefoon interviews van rond de 15 minuten met 20 participerende ouders." "Aanvullend is er voorgesteld om een online focus groep bijeenkomsten te organiseren voor ouders zodat zij ervaringen kunnen delen en gezamenlijk beleidsveranderingen kunnen voorstellen."
Contactpersoon	Arnoud Verhoeff
Email adressen	info@sarphati.amsterdam ; averhoeff@ggd.amsterdam.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatijden.nl. (2020). <i>Jonge families</i>. Retrieved May 19, 2020, from https://www.coronatijden.nl/nl/jonge-families/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatijden.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf. • Sarphati.amsterdam. (2020). <i>Over Sarphati Amsterdam</i>. Retrieved May 26, 2020, from https://sarphati.amsterdam/
Datum update	Juli 2020

**Amsterdam University of Applied Sciences (AUAS), Ben Sajet Center, MEE, Cliëntenbelang Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA):
Mensen met licht verstandelijke beperkingen**

Instellingen	Amsterdam University of Applied Sciences (AUAS), Ben Sajet Center, MEE, Cliëntenbelang Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA)
Afdeling	MR/Lectoraat Langdurige zorg en ondersteuning
Naam monitor	Mensen met licht verstandelijke beperkingen
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • verslavingen in het algemeen
Doelgroep	<p>Leeftijd Algemeen/speciaal</p> <p>27 tot 73 jaar "Mensen met een geestelijke handicap, leerstoornis, autisme of hersenschade", met soms als bijkomende problemen verslaving en psychische problemen.</p>
Steekproef	"In totaal zijn in de periode van half april tot half juni 22 mensen individueel geïnterviewd. Zij zijn voor deelname geworven via o.a. de door de HvA onderzochte buurtinterventieprojecten, het platform LVB, Cordaan (incl. de vanuit Cordaan opgezette Buurtcirkels), Ons Tweede Thuis, andere instellingen in zorg en welzijn en via persoonlijke contacten van de onderzoekers. De respondenten zijn allen woonachtig in Amsterdam of directe omgeving. Onder de respondenten de mannen met 14 ruim in de meerderheid. De leeftijden liepen uiteen van 27 tot 73, de leefsituatie ook, al woonden de meesten van hen alleen" (De Vries en Pols, 2020, p. 34).
Methode/vragenlijst	"collectie van kwalitatieve data"
Contactpersonen	Merel van Schravendijk, Pauline Willems, Charlotte Albers, Annelies Christiani, Rick Kwekkeboom
Email adressen	
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatijden.nl. (2020c). <i>Mensen met leerstoornissen</i>. Retrieved May 19, 2020, from https://www.coronatiiden.nl/nl/mensen-met-leerstoornissen/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatiiden.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf.
Datum update	Juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "In de tweede gespreksrondes blijken de bij de eerste ronde vastgestelde verschillen zich verdiept te hebben. De meeste respondenten die in het eerste gesprek al aangaven gestrest of angstig te worden van de situatie waren dat na 1 juni nog veel erger; voor drie van hen waren de angsten zo groot geworden dat een tweede

	<p>gesprek niet eens mogelijk was. De overtuiging dat er sprake is van een complot was in de afgelopen periode ook alleen maar steviger geworden, net als hierom de weigering zich strikt aan de regels te houden" (De Vries en Pols, 2020, p. 37).</p> <ul style="list-style-type: none">• "Al met al lijken de mensen met een (verstandelijke) beperking vooral veel last en bedreiging te ervaren van de onduidelijkheden waarmee de inperking van de coronabesmettingen in de eerste periode gepaard is gegaan" (De Vries en Pols, 2020, p. 38).
--	--

Ben Sajet Centrum, Pharos, Trimbos-instituut: Online vragenlijst kwetsbare ouderen verpleeghuizen

Instellingen	Ben Sajet Centrum, Pharos, Trimbos-instituut
Afdeling	
Naam monitor	Online vragenlijst kwetsbare ouderen verpleeghuizen
Middelen	psychische klachten in het algemeen
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	ouderen die in aanmerking komen voor een verpleeghuis drie groepen van kwetsbare ouderen in verpleeghuizen: <ul style="list-style-type: none"> • "ouderen met cognitieve problemen (dementie)" • "ouderen met complexe zorg behoeftes (zoals comorbiditeit)" • "ouderen met sociale en economische moeilijke situaties (bijvoorbeeld met sociale netwerken die onder druk staan, taal barrières of levend onder het sociale minimum)"
Steekproef	"De deelnemers zullen van diverse achtergronden komen (migratie achtergrond, gender, seksualiteit), woongebieden, (stedelijk en landelijk) en woonplaats (thuis in een (woon)gemeenschap en institutie)."
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> • "Deelonderzoek van ZonMw: incidentele COVID-19 call binnen groter consortium. Deelonderzoek gericht op kwetsbare ouderen; Ti richt zich op verpleeghuizen. Welke problemen en oplossingen zijn er door sociale isolatie, hoe kunnen oplossingen beleidsmatig gefaciliteerd worden." • "Voor acht deelnemers zal er een uitgebreidere onderzoek plaatsvinden in de vorm van meerdere interviews met te minste vier netwerk leden. Volgens de Ben Sajet co-creatie methodes, een werkgroep van collega's en informele zorgverleners zal worden gevormd die intensief zullen samenwerken met de onderzoekers om samen de project aanbevelingen te ontwerpen."
Contactpersonen	Natashe Lemos Dekker, Henriëtte van der Roest
Email adres	natasche@bensajetcentrum.nl ; hroest@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatijden.nl. (2020). <i>Kwetsbare oudere (kwalitatief)</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.coronatiiden.nl/nl/kwetsbare-oudere-kwalitatief/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatiiden.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf • Lemos Dekker, N., Vermeulen, L., & Pols, J. (2020). <i>In and outside the nursing home: On the</i>

	<p>(im)possibilities of meaningful contact while being held apart: July 20, 2020. Retrieved July 20, 2020, from http://somatosphere.net/author/natashe-lemos-dekker/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prins, M., & Van der Roest, H. (2020). <i>Factsheet: Sociale isolatie onder verpleeghuisbewoners ten tijde van het nieuwe coronavirus: Voorlopige resultaten familieleden en zorgmedewerkers, dataverzameling tot en met 12-13 mei 2020</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/docs/620f571c-0607-4d49-8a8a-3a0ae69c8c5b.pdf • Trimbos.nl. (2020). <i>Coronamaatregelen in zorginstellingen: wat zijn de gevolgen tot nu toe?</i> 29 mei 2020. Retrieved May 29, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/coronamaatregelen-in-zorginstellingen-wat-zijn-de-gevolgen-tot-nu-toe • Van der Roest, H. (2020). <i>Psychische gezondheid in verpleeghuizen fors verslechterd door coronamaatregelen: 25 juni 2020</i>. Retrieved June 25, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/psychische-gezondheid-in-verpleeghuizen-fors-verslechterd-door-coronamaatregelen • Van der Roest, H., Prins, M., Van der Velden, C., Steinmetz, S., Stolte, E., Van Tilburg, T., & De Vries, D. (2020). <i>De impact van sociale isolatie onder bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen ten tijde van het nieuwe coronavirus: 25 juni 2020</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/docs/8b10851a-9159-448f-9a82-1ebf5f560066.pdf
Datum update	eindrapportage 25 juni 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • De tussentijdse resultaten voor de verpleeghuisbewoners zijn gebaseerd op "de respons van 913 familieleden en 533 zorgmedewerkers" (Prins en Van der Roest, 2020). "Er wordt een duidelijk verschil in stemming en gedrag gerapporteerd. Zorgmedewerkers melden een toename in de ernst van probleemgedrag en ook familie geeft aan dat hun naaste vaker een negatieve stemming heeft ten opzichte van voor de coronacrisis." • De eindresultaten "zijn gebaseerd op de antwoorden van 193 bewoners, 1609 familieleden en 811 zorgmedewerkers" (Van der Roest et al., 2020). De conclusie van het onderzoek is als volgt: "Het onderzoek laat zien dat het bezoekverbod een grote impact heeft op eenzaamheid en het

	<p>psychisch welbevinden van bewoners. Eén op de zeven bewoners is in meer of mindere mate eenzaam. Stemmings- en gedragsproblemen bij bewoners zijn toegenomen in ernst en frequentie ten opzichte van de periode voor de pandemie.”</p>
--	---

**Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Trimbos-instituut:
Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS in samenwerking met het RIVM en het Trimbos-instituut**

Instellingen	Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), Trimbos-instituut
Afdeling	
Naam monitor	Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS in samenwerking met het RIVM en het Trimbos-instituut
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	18 jaar en ouder algemene bevolking
Steekproef	steekproef uit de algemene bevolking
Methode/vragenlijst	vragenlijst
Contactpersonen	Christianne Hupkens, Ellen de Hollander, Saskia van Dorselaer
Email adressen	clh.hupkens@cbs.nl ; ellen.de.hollander@rivm.nl ; sdorselaer@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020a). <i>Leefstijlmonitor</i>. Retrieved June 8, 2020, from https://www.cbs.nl/nl-nl/deelnemers-enquetes/deelnemers-enquetes/personen/onderzoek/lopend/leefstijlmonitor • Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020b). <i>In tweede kwartaal 2020 positiever over eigen gezondheid: 26-8-2020</i>. Retrieved August 26, 2020, from https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/35/in-tweede-kwartaal-2020-positiever-over-eigen-gezondheid • Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020). <i>Leefstijlmonitor</i>. Retrieved April 1, 2020, from https://www.rivm.nl/leefstijlmonitor
Datum update	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportage over de kwartalen van 2020: in augustus 2020 over het eerste en tweede kwartaal, in november 2020 over het derde kwartaal, en in februari 2021 over het vierde kwartaal van 2020. • Meest recente update is van 26 augustus 2020.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Het percentage overmatige drinkers lag in het tweede kwartaal van 2020 lager dan een jaar eerder. Dat gold echter ook al voor het cijfer over het eerste kwartaal van 2020" (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020b). • "Het percentage dagelijks rokende volwassenen was in het tweede kwartaal van 2020 lager dan een

	<p>jaar eerder. Dit past in de langjarige trend van afnemend tabaksgebruik" (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020b).</p> <ul style="list-style-type: none">• "Als corona of de coronamaatregelen bij verschillende groepen een tegengesteld effect hebben, kan het zijn dat deze effecten elkaar opheffen, zodat in de totaalcijfers geen verandering zichtbaar is" (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020b).
--	--

Doktersindeknel.nl

Instelling	Doktersindeknel.nl
Afdeling	
Naam monitor	Doktersindeknel.nl
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• verslaving in het algemeen• alcohol• kalmeringsmiddelen• coke• wiet• partydrugs
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	Artsen "die worstelen met verslavingsproblemen" (De Visser, 2020).
Steekproef	Artsen die (anoniem) hulp hebben gezocht voor een verslavingsprobleem.
Methode/vragenlijst	Anonieme informatie uit anonieme gesprekken.
Contactpersoon	Audrey Beckers
Email adres	help@doktersindeknel.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• De Visser, E. (2020). Verslaafde arts, verslavingsarts. <i>De Volkskrant, Wetenschap, Geneeskunde, Verslaving</i>, 12-09-2020, 24-25.
Datum update	
Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• Over artsen die worstelen met een verslavingsprobleem: "Tijdens de lockdown is een aantal van hen teruggevallen in hun verslavingsgedrag" (De Visser, 2020).

Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS)

Instelling	Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS)
Afdeling	Bureau DIMS op het Trimbos-instituut, Programma Drugs
Naam monitor	Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS)
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> alle drugs die worden aangeboden op de testlocaties
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	vanaf 18 jaar drugsgebruikers die hun drugs laten testen, c.q. aanleveraars van drugs aan een DIMS-testservice
Steekproef	drugs die worden aangeboden op de testlocaties en de aanleveraars
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> herkenning en chemische analyse van aangeboden drugs analyses van versleutelde berichtenservices zoals Telegram vragenlijst over veranderingen in drugsgebruik tijdens de coronacrisis
Contactpersonen	Laura Smit-Rigter, Ruben Vrolijk, Sander Rigter
Email adressen	lsmit-rigter@trimbos.nl; rvrolijk@trimbos.nl ; srigter@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> Drugs Informatie en Monitoring Systeem. (2020). <i>DIMS Nieuwsbrief juli 2020</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Trimbos.nl. (2020). <i>Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt</i>. Retrieved March 20, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/gevolgen-corona-crisis-op-drugsgebruikers-en-drugsmarkt
Datum update	juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> “Over het algemeen werd er aangegeven dat er (vooralnog) geen veranderingen merkbaar zijn in prijs, beschikbaarheid of wijze van aankoop. Een enkeling geeft aan dat hun dealer ermee gestopt is in verband met een verminderde afzet” (Drugs Informatie en Monitoring Systeem, 2020, p. 2, overgenomen met toestemming). “Een gedeelte van de gebruikers heeft wel nagedacht over de extra risico’s die gepaard gaan met het drugsgebruik tijdens corona, alhoewel dit bij velen geen invloed heeft op hun gebruik. Verveling wordt meermaals genoemd als reden om te gaan gebruiken tijdens corona” (Drugs Informatie en Monitoring Systeem, 2020, p. 2, overgenomen met toestemming). “Een klein gedeelte van de aanleveraars kiest ervoor om geen drugs te gebruiken tijdens corona, maar test nu alvast om na de crisis te kunnen

	<p>gebruiken" (Drugs Informatie en Monitoring Systeem, 2020, p. 2, overgenomen met toestemming).</p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="566 336 1364 649">• "We zien een enorme toename in het thuisgebruik (huisfeestjes), wegens het gebrek aan festivals en uitgaan. Wel geven veel aanleveraars aan dat ze gaan gebruiken met slechts een select aantal vrienden/huisgenoten die ze tijdens corona al hebben gezien, en dat ze momenteel bijvoorbeeld geen snuifmaterialen delen met anderen" (Drugs Informatie en Monitoring Systeem, 2020, p. 2, overgenomen met toestemming).
--	--

**European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA),
Europol: COVID-19 and drugs**

Instellingen	European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), Europol
Afdeling	COVID19
Naam monitor	COVID-19 and drugs
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alle drugs
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	Vanaf 18 jaar algemene bevolking en sociaal gemarginaliseerde drugsgebruikers
Steekproef	
Methode/vragenlijst	Vragenlijst effecten corona op drugsgebruik en drugsmarkt, COVID-19 en drugs, wordt voor Nederland ingevuld door panelleden uit Nederland
Contactpersoon	Sandrine Sleiman
Email adressen	Sandrine.Sleiman@emcdda.europa.eu; COVID19_PWUD@emcdda.europa.eu
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020a). <i>Coronavirus: EMCDDA Documentation Centre Information Bulletin: 24 July 2020</i>. Lisbon: EMCDDA. • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020b). <i>COVID-19 and drugs</i>. Retrieved May 20, 2020, from https://www.emcdda.europa.eu/topics/covid-19 • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020c). <i>COVID-19 and drugs: Drug supply via darknet markets: EMCDDA special report</i>. Lisbon: EMCDDA. Online: https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc/covid-19-and-drugs-drug-supply-via-darknet-markets_en • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020d). <i>Impact of COVID-19 on drug services and help-seeking in Europe: EMCDDA trendspotter briefing: May 2020</i>. Lisbon: EMCDDA. Online: https://www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc/impact-of-covid-19-on-drug-services-and-help-seeking-in-europe_en • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020e). <i>Impact of COVID-19 on patterns of drug use and drug-related harms in Europe: EMCDDA trendspotter briefing: June 2020</i>. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13130/EMCDDA-Trendspotter-Covid-19-

	<p>Wave-2_1.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. (2020f). <i>European Drug Report 2020: Trends and Developments</i>. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: https://www.emcdda.europa.eu/edr2020 • European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction and Europol. (2020). <i>EU Drug Markets: Impact of COVID-19</i>. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Online: https://www.emcdda.europa.eu/publications/joint-publications/eu-drug-markets-impact-of-covid-19_en • Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving. (2020). <i>Europees Drugsrapport 2020: Highlights: Persbericht van het EU-drugsagentschap in Lissabon: 22.9.2020</i>. Lissabon: EMCDDA. • Van Laar, M. (2020). <i>Europees Drugsrapport: stijging cocaïneproblematiek en sterkere cannabis: 22 september 2020</i>. Retrieved September 22, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/europees-drugsrapport-stijging-cocaineproblematiek-en-sterkere-cannabis
Datum update	tweede briefing juni 2020, bulletin 24 juli 2020, Europees Drugsrapport (European Drug Report) 22 september 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Nederland wordt hierin genoemd via de resultaten afkomstig uit de coronamonitor van Nederland zelf. • "Ook in Nederland hebben de coronamaatregelen impact gehad op het gebruik van drugs. Met name gebruikers van cannabis en psychedelica geven relatief vaak aan vaker te zijn gaan gebruiken; voor gebruikers van stimulantia, zoals ecstasy, amfetamine en cocaïne, die vaak in uitgaans settings worden gebruikt, geldt juist het omgekeerde" (Van Laar, 2020). • "In Nederland zien we weinig veranderingen in de prijs, kwaliteit en beschikbaarheid van drugs op gebruikersniveau. Als bepaalde drugs al lastiger te verkrijgen zijn, dan komt dat meestal doordat dealers hun werkwijze hebben aangepast, zijn gestopt en/of moeilijker bereikbaar zijn" (Van Laar, 2020).

Fivoor, Effecten van coronabeperkende maatregelen in een psychiatrisch ziekenhuis

Instelling	Fivoor
Afdeling	
Naam monitor	Effecten van coronabeperkende maatregelen in een psychiatrisch ziekenhuis
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	patiënten van de kliniek van Fivoor
Steekproef	patiënten van de kliniek van Fivoor
Methode/vragenlijst	"Tijdens de coronabeperkingen in de kliniek vulden 45 van de 53 opgenomen patiënten (85%) een vragenlijst in, waarin zij konden aangeven of verschillende psychiatrische klachten waren toegenomen" (Neven et al., 2020).
Contactpersoon	Arjen Neven
Email adres	a.neven@fivoor.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Neven, A., Bonebakker, A. E., & Noordraven, E. (2020). Effecten van coronabeperkende maatregelen in een psychiatrisch ziekenhuis. <i>Tijdschrift Voor Psychiatrie</i>, 62(7), 518–522. Online: https://www.tijdschriftvoorpsychiatrie.nl/assets/articles/62-2020-7-artikel-neven.pdf
Datum update	juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Patiënten rapporteerden een algehele toename van spanningsklachten (n = 27; 61%) en somberheidsklachten (n = 24; 55%), waarbij vooral eenzaamheid (n = 25; 56%), machteloosheid (n = 29; 64%) en verveling (n = 34; 76%) waren toegenomen" (Neven et al., 2020). • "Trek in alcohol of drugs en achterdocht namen het minst toe" (Neven et al., 2020).

Global Drug Survey (GDS): Onderzoek naar impact Corona op gebruik van alcohol en drugs

Instelling	Global Drug Survey (GDS)
Afdeling	
Naam monitor	Onderzoek naar impact Corona op gebruik van alcohol en drugs
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • andere drugs (cannabis, MDMA, cocaïne) (amfetamine wordt niet genoemd)
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	vooral jongvolwassenen gebruikers die online reageren, geen representatieve steekproef
Steekproef	Voor het eerste interim rapport van 2 juni 2020: meer dan 40.000 respondenten, waarvan 3.300 uit Nederland, gebaseerd op "non-purposive sampling", het "is not a nationally representative sample" (Globaldrugsurvey.com, 2020b).
Methode/vragenlijst	Global Drug Survey Special Edition on COVID-19
Contactpersoon	Adam Winstock
Email adres	adam@globaldrugsurvey.com
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Globaldrugsurvey.com. (2020a). <i>GDS 2020: Global Drug Survey Special Edition on COVID-19</i>. Retrieved May 4, 2020, from https://www.globaldrugsurvey.com/global-drug-survey-special-edition-on-covid-19/ • Globaldrugsurvey.com. (2020b). <i>GDS special edition on Covid-19 interim report global 02/06/2020</i>. Retrieved June 2, 2020, from https://www.globaldrugsurvey.com/wp-content/themes/globaldrugsurvey/assets/GDS_COVID-19-GLOBAL_Interim_Report-FINAL.pdf • Vice.com. (2020). <i>Help met in kaart brengen hoe alcohol- en drugsgebruik verandert door corona</i>. Retrieved May 13, 2020, from https://www.vice.com/nl/article/7kppb9/survey-drank-drugs-corona
Datum update	survey gestart op 4 mei 2020, update dataverzameling elke 30 dagen, eerste interim rapport op 2 juni 2020, dataverzameling loopt tot 20 juni, eindrapportage in juli 2020
Resultaten	<p>Resultaten uit het interim rapport van 2 juni 2020 voor Nederland zijn als volgt (Globaldrugsurvey.com, 2020b):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alcohol: 33,4% is enigszins meer gaan drinken, 12,9% is veel meer gaan drinken. • Cannabis: het aantal dagen waarop men cannabis gebruikt is sterk gedaald bij 8,2%, enigszins gedaald bij 7,0%, gelijk gebleven bij 39,1%,

	<p>enigszins gestegen bij 26,8%, en sterk gestegen bij 18,9%.</p> <ul style="list-style-type: none">• MDMA: het aantal dagen waarop men MDMA gebruikt is sterk gedaald bij 21,1%, enigszins gedaald bij 16,1%, gelijk gebleven bij 46,1%, enigszins gestegen bij 11,8%, en sterk gestegen bij 4,9%.• Cocaïne: het aantal dagen waarop men cocaïne gebruikt is sterk gedaald bij 22,0%, enigszins gedaald bij 12,8%, gelijk gebleven bij 39,5%, enigszins gestegen bij 17,9%, en sterk gestegen bij 7,8%.• Benzodiazepinen: het aantal dagen waarop men benzodiazepinen gebruikt is sterk gedaald bij 6,9%, enigszins gedaald bij 8,9%, gelijk gebleven bij 47,5%, enigszins gestegen bij 23,8%, en sterk gestegen bij 12,9%.
--	--

Hogeschool van Amsterdam (HvA), Jellinek preventie, Verslavingskunde Nederland (VKN): Antenne NL Corona Special

Instellingen	Hogeschool van Amsterdam (HvA), Jellinek preventie, Verslavingskunde Nederland (VKN)
Afdeling	
Naam monitor	Antenne NL Corona Special
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	16 jaar en ouder uitgaanders
Steekproef	vóór 1 juni: 1.379 vragenlijsten na 1 juni: 2.506 vragenlijsten totaal: 3.885 vragenlijsten
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> • De monitor is onderdeel van het doorlopende Antenne onderzoek. "In deze korte vragenlijst vragen we naar (veranderingen in) roken, drinken, blowen, gamen, gokken en drugs" (Hogeschool van Amsterdam, 2020). • "Op 1 juni zijn de eerste versoepelingen voor samenkomsten en horeca ingegaan. In deze samenvatting zijn de verzamelde gegevens van voor en ná 1 juni naast elkaar gezet" (Jellinek.nl, 2020a). • "Vanwege de opzet en manier van werven zijn de getoonde percentages niet representatief voor alle mensen in Nederland. De meeste deelnemers waren tussen de 16 en 24 jaar. Ook kan het zijn dat voor 1 juni andere mensen aan het onderzoek deelnamen dan na 1 juni. Eventuele stijging of dalingen kunnen gebaseerd zijn op 'toeval'. Dit onderzoek is geen exacte wetenschap, maar snel en anoniem signaleringsinstrument. Het is belangrijk om dit in het achterhoofd te houden bij het doornemen van de resultaten" (Jellinek.nl, 2020a).
Contactpersoon	Ton Nabben
Email adres	antenne@hva.nl ; a.l.w.m.nabben2@hva.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Hogeschool van Amsterdam. (2020). <i>Korte vragenlijst doorlopende Antenne onderzoek</i>. Retrieved May 19, 2020, from https://hva.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_eS9Gvv3arLxYxq5 • Jellinek.nl. (2020a). <i>ANTENNE NL Corona special: Eerste resultaten: 24 juni 2020</i>. Retrieved June 24, 2020, from https://www.jellinek.nl/antenne-nl-corona-special-eerste-resultaten/ • Jellinek.nl. (2020b). <i>ANTENNE NL Corona special: nieuwe resultaten: 21 augustus 2020</i>. Retrieved

	<p>August 21, 2020, from https://www.jellinek.nl/antenne-nl-corona-special-resultaten-ronde-2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unity.nl. (2020a). <i>Coronavirus en alcohol, tabak en ander drugsgebruik</i>. Retrieved March 24, 2020, from https://www.unity.nl/coronavirus-en-drugsgebruik/ • Unity.nl. (2020b). <i>Coronavirus en alcohol, tabak en ander drugsgebruik</i>. Retrieved May 15, 2020, from https://www.unity.nl/coronavirus-en-drugsgebruik/
Datum update	<ul style="list-style-type: none"> • eerste resultaten over 11 mei tot 14 juni, vergelijking tussen vóór en na versoepeling van 1 juni, rapportage begin augustus 2020 • deel 2 gaat over mei tot en met juli 2020, rapportage op 21 augustus 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Eerste resultaten over 11 mei tot 14 juni: "Er zijn mensen die aangeven het qua roken, drinken en blowen een stuk rustiger aan te hebben gedaan, en andere drugs even hebben laten liggen. Maar er zijn ook mensen die juist wat meer of vaker onder invloed zijn geweest. Die verdeling verschilt sterk per middel" (Jellinek.nl, 2020a). • "'Lekker', 'leuk' en 'sociaal' zijn bij alle middelen het meest genoemd als reden voor gebruik. Een kleinere groep heeft aangegeven te gebruiken vanwege stress en eenzaamheid. Dit is een groep die mogelijk extra risico's loopt" (Jellinek.nl, 2020a). • "Er wordt weer vaker buiten, op feestjes en in de horeca gedronken of gebruikt" (Jellinek.nl, 2020a). • "We zien verder nog geen grote verschillen tussen voor en na 1 juni" (Jellinek.nl, 2020a). • Deel 2 over mei tot en met juli 2020 wordt gerapporteerd over de 16-24-jarigen: "Met de start van de zomervakanties en de heropening van de horeca, is de plek waar alcohol en andere drugs gebruikt worden veranderd. In de resultaten van Antenne is terug te zien dat deze middelen weer vaker in horecazaken, privéfeestjes, buitenfeestjes en georganiseerde (al dan niet illegale) feestjes worden gebruikt. De redenen om nu te gebruiken zijn voor de meeste deelnemers gelinkt aan de plezierige en sociale effecten van deze middelen en de behoefte aan een uitlaatklep. Al wordt bij cannabis ook het verminderen van stress, angst of eenzaamheid genoemd als reden voor gebruik" (Jellinek.nl, 2020b). "Een kwart geeft aan meer drugs te gebruiken dan voor corona (25%), maar de groep die juist minder drugs gebruikt is net zo groot (27%)" (Jellinek.nl, 2020b).

KWR, EUSEME: Rioolwateranalyse naar drugs

Instellingen	KWR, EUSEME
Afdeling	Team Chemische Waterkwaliteit en Gezondheid
Naam monitor	Rioolwateranalyse naar drugs
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• cocaïne• amfetamine• methamfetamine• ecstasy• cannabis
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	Geen leeftijdsrestricties Gebruikers van illegale drugs die zich bevinden in Amsterdam, Utrecht en de regio Eindhoven
Steekproef	Rioolwater van Amsterdam, Utrecht en de regio Eindhoven
Methode/vragenlijst	Analyse van drugs en drugsresten in het rioolwater: "Het onderzoek is uitgevoerd in de week van 18 t/m 24 maart 2020, vlak na de afgekondigde intelligente lockdown. Hierdoor ontstond de unieke situatie dat we het drugsgebruik van de bevolking konden meten in afwezigheid van toeristen en actief uitgaansleven" (KWR, 2020).
Contactpersonen	Erik Emke, Thomas ter Laak
Email adressen	erik.emke@kwrwater.nl ; thomas.ter.laak@kwrwater.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• De Graaff, S. (2020). Drugsgebruik daalde in Amsterdam fors tijdens lockdown: 17 juni 2020. Retrieved June 17, 2020, from https://www.parool.nl/amsterdam/drugsgebruik-daalde-in-amsterdam-fors-tijdens-lockdown~bb7b14f9/• KWR. (2020). EUSEME: Rioolwateranalyse naar drugs tijdens de intelligente lockdown in Nederland: 17 juni 2020. Retrieved June 17, 2020, from https://www.kwrwater.nl/actueel/euseme-drugs-in-het-riool-tijdens-lockdown-in-nederland/• Righton, N. (2020). Drugsgebruik vooral in Amsterdam gedaald tijdens lockdown: 17 juni 2020. Retrieved June 17, 2020, from https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/drugsgebruik-vooral-in-amsterdam-gedaald-tijdens-lockdown~b6ac91ed/
Datum update	Eerste publicatie van de resultaten op 17 juni 2020
Resultaten	"Het drugsgebruik in Amsterdam in maart 2020 is in vergelijking met metingen in 2019 voor diverse drugs afgenomen. In Utrecht en de regio Eindhoven is het drugsgebruik in 2020 echter vrijwel gelijk aan dat van 2019 "(KWR, 2020). "Mogelijk hebben het ontbreken van toerisme en uitgaansleven tijdens de lockdown invloed gehad op het gebruik van XTC, speed en cocaïne in Amsterdam, terwijl dit geen

	noemenswaardig effect had voor Utrecht en regio Eindhoven”(KWR, 2020).
--	--

MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid: Onderzoek GGZ-panel naar gevolgen Corona

Instelling	MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid
Afdeling	
Naam monitor	Onderzoek GGZ-panel naar gevolgen Corona
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> psychische klachten en GGZ in het algemeen, niet uitgesplitst naar middelenproblematiek
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	cliënten en naasten in de GGZ
Steekproef	“Om gefundeerde input te kunnen geven, zette MIND op 23 maart 2020 de eerste vragenlijst uit onder haar ggz-panel bestaande uit 4000 deelnemers en op 21 april 2020 gebeurde dit opnieuw. Tot 9 mei reageerden 1.162 respondenten, waarvan 89% zelf cliënt is, 10% familieleden/naasten en 1% overig” (Mindplatform.nl, 2020a).
Methode/vragenlijst	vragenlijst twee keer uitgezet onder mensen met psychische klachten
Contactpersoon	Marjan ter Avest
Email adres	info@wijzijnmind.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> GGZnieuws.nl. (2020b). <i>Minder hulp voor mensen met psychische problemen door coronacrisis</i>. Retrieved May 11, 2020, from http://www.ggznieuws.nl/minder-hulp-voor-mensen-met-psychische-problemen-door-coronacrisis/ Mindplatform.nl. (2020a). <i>Onderzoek ggz-panel: klachten nemen toe, zorg blijft achter: 13/05/2020</i>. Retrieved May 13, 2020, from https://mindplatform.nl/nieuws/klachten-nemen-toe-zorg-blijft-achter Mindplatform.nl (2020b). <i>Wat betekent corona voor u? Peilingen van de invloed van corona op het leven van psychisch kwetsbare mensen en hun naasten: Eerste peiling 24 maart-7april 2020</i>. Retrieved May 27, 2020, from https://mindplatform.nl/media/4958/download/Rapport%201e%20peiling%20Wat%20betekent%20corona%20voor%20u%20DEF.pdf?v=1
Datum update	Er zijn vijf peilingen gepland van maart tot en met juni 2020.
Resultaten	In het eerste onderzoek van eind maart werd gevonden dat, onder de mensen met psychische klachten, de helft aangaf meer klachten te ervaren (Mindplatform.nl, 2020a). In het tweede onderzoek van eind april gaf 65% aan dat de klachten waren toegenomen, en opnieuw gaf “een op de drie personen aan, niet te weten hoe ze de komende tijd moeten doorkomen”.

**Nationale Politie, Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C):
Programma 'personen met verward gedrag'**

Instellingen	Nationale Politie, Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C) Het LOT-C "is een dienstencentrum waarin onder meer de 25 veiligheidsregio's, politie, brandweer en Defensie samenwerken, dat tijdens de coronacrisis op diverse gebieden de vinger aan de pols wil houden".
Afdelingen	Landelijk Politie Platform Verwarde Personen, LOT-C
Naam monitor	Programma 'personen met verward gedrag'
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> indirect: drugs
Doelgroep	
Leeftijd	
Algemeen/speciaal	
Steekproef	
Methode/vragenlijst	Diverse registratiesystemen worden in hun samenhang bekeken.
Contactpersonen	Henk van Dijk, Bauke Koekkoek
Email adres	bauke.koekkoek@han.nl ; lotcgz@ifv.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> De Vries, B. (2020). <i>Tot 20 procent minder zelfdodingen in coronatijd</i>. Retrieved May 21, 2020, from https://nos.nl/artikel/2334626-tot-20-procent-minder-zelfdodingen-in-coronatiejd.html Nos.nl. (2020). <i>Politie rukt in coronatijd vaker uit voor verwarde personen en zwervers</i>. Retrieved May 11, 2020, from https://nos.nl/artikel/2333464-politie-rukt-in-coronatiejd-vaker-uit-voor-verwarde-personen-en-zwervers.html Politie.nl (2020). https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NE D/table?ts=1589803667035, gegevens per maand over onder andere "Overlast door verward persoon", "Melding overlast jeugd", "Overlast ivm drugs", "Overlast zwervers".
Datum update	wekelijks en maandelijks, laatste update van 15 september 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> Het aantal geregistreerde meldingen bij de politie van overlast door een verward persoon stijgt van 7.956 meldingen in januari naar 11.048 meldingen in juni 2020 (https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NE D/table?ts=1599137018969, 17-08-2020). Vorig jaar juni 2019 ging het om 8.910 meldingen. Het aantal geregistreerde meldingen bij de politie van overlast door alcohol en drugs stijgt van 2.971 meldingen in januari naar 5.073 meldingen in juli 2020 (https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NE D/table?ts=1599137018969, 17-08-2020). Vorig jaar juli 2019 ging het om 4.124 meldingen.

	<ul style="list-style-type: none">• In augustus 2020 waren er 4.856 meldingen (https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NED/table?ts=1599137018969), vergeleken met 4.126 meldingen in augustus 2019 (https://data.politie.nl/#/Politie/nl/dataset/47021NED/table?ts=1599137018969).
--	---

Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (Nivel): Consumentenpanel

Instelling	Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (Nivel)
Afdeling	
Naam monitor	Consumentenpanel
Middelen	behoefte aan psychische hulp in het algemeen tijdens de coronacrisis
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	18 jaar algemene bevolking
Steekproef	<p>"Hoe denken burgers in Nederland over de gezondheidszorg en wat zijn hun ervaringen met die zorg? Dit peilt het Consumentenpanel Gezondheidszorg onder ongeveer 12.000 personen van 18 jaar en ouder aan de hand van schriftelijke of online vragenlijsten, via interviews of focusgroepen."</p> <p>Voor week 18: "De vragenlijst is uitgezet onder 3.261 panelleden en werd ingevuld door 2.654 van hen (respons 81%)."</p>
Methode/vragenlijst	vragenlijst gebaseerd op de "Rapid Needs Assessment bij rampen en crises"
Contactpersonen	Mark Bosmans, Anne Brabers
Email adres	m.bosmans@nivel.nl ; abrabers@nivel.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Bosmans, M., De Zwart, F., Brabers, A., De Jong, J., Dückers, M., Van den Hof, S., & De Vries, M. (2020). <i>Behoeftte aan zorg en ondersteuning tijdens uitbraak coronavirus (COVID-19-pandemie): Update week 18, 2020 (27 april-3 mei)</i>. Utrecht: Nivel. Online: https://nivel.nl/nl/publicatie/feitenblad-behoefte-aan-zorg-en-ondersteuning-tijdens-uitbraak-coronavirus-covid-19-2 • Nivel.nl. (2020). <i>Pijler 2: Impact van corona op de Nederlandse bevolking</i>. Retrieved May 20, 2020, from https://www.nivel.nl/nl/monitor-behoefte-aan-zorg-en-ondersteuning-onder-burgers
Datum update	De vragenlijst wordt elke twee weken afgenomen tussen 16 maart en 17 mei 2020.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Een overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking had in de periode van 16 maart tot 17 mei 2020 geen behoefte aan zorg of ondersteuning in verband met de coronacrisis" (Nivel.nl, 2020). • "De behoefte aan zorg en ondersteuning die er was, bestond voornamelijk uit het ontvangen van informatie om te checken of men het virus had (gehad). Daarnaast zien we dat de behoefte aan niet-acute medische hulp, aan emotionele en sociale steun en aan psychologische hulp toenam. Het aandeel 'behoefte aan psychisch zorg en

	ondersteuning' was relatief hoog en groeide, terwijl de andere behoeften afnamen" (Nivel.nl, 2020).
--	---

Nederlandse Straatdokers Groep (NSG), Doctors for Homeless Foundation (DHF): Onderzoek naar corona gerelateerde ziekte, zorg en sterfte bij daklozen in Nederland

Instellingen	Nederlandse Straatdokers Groep (NSG), Doctors for Homeless Foundation (DHF)
Afdeling	
Naam monitor	Onderzoek naar corona gerelateerde ziekte, zorg en sterfte bij daklozen in Nederland
Middelen	
Doelgroep	geen leeftijdsrestricties daklozen
Leeftijd Algemeen/speciaal	
Steekproef	"Op 29 april 2020 heeft het ministerie van VWS de Nederlandse Straatdokers Groep officieel gevraagd onderzoek te doen naar corona gerelateerde ziekte, zorg en sterfte bij daklozen in Nederland. Straatdokers in acht grote steden en Radboudumc onderzoekers en studenten zijn hiermee direct van start gegaan" (Straatdokter.nl, 2020a).
Methode/vragenlijst	kwalitatief onderzoek
Contactpersonen	Rolf de Witt Huberts, Dick van Dijk, Eric-Jan van Dam, Ronald Smit
Email adressen	
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Straatdokter.nl. (2020a). <i>Nederlandse Straatdokers Groep: Straatdokers en coronavirus</i>. Retrieved June 2, 2020, from https://www.straatdokter.nl/?p=3169 • Straatdokter.nl (2020b). <i>Nederlandse Straatdokers Groep Lessen Corona op Straat 6e Straatdokers Symposium Verkadefabriek Den Bosch 30 juni 2020</i>. Retrieved July 7, 2020, from https://www.straatdokter.nl/?page_id=1049
Datum update	continue update van de website, laatste update van 7 juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Algemeen wordt gezien dat de dakloze mensen die niet overdag de straat op hoeven en op een eenpersoonskamer slapen, veel meer rust ervaren met een positief effect op hun gezondheid (betere bloeddrukken) en op de mentale ruimte om hun situatie te verbeteren" (Straatdokter.nl, 2020b). • "Het borgen van toegankelijkheid van de zorg voor dakloze mensen met (corona) klachten of in quarantaine is noodzakelijk, wat betreft afstand (huisartsen Coronaposten vaak ver weg), vervoer, gebouw, hulpcriteria en aanwezige problemen (verslaving, roken, psychiatrische problemen mogen geen exclusiecriteria zijn)" (Straatdokter.nl, 2020b). • "Wegvallen dagopvang leidt tot veel eenzaamheid onder dakloze mensen: ontwikkel samen met

	vrijwilligers / organisaties alternatieven voor opvang in 1,5 meter samenleving" (Straatdokter.nl, 2020b).
--	--

Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Radboudumc Nijmegen: Casusregister COVID-19 en Psychiatrie (CoviP)

Instellingen	Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Radboudumc Nijmegen
Afdeling	
Naam monitor	Casusregister COVID-19 en Psychiatrie (CoviP)
Middelen	verslaving in het algemeen
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	18 jaar en ouder (neuro)psychiatrische populatie in ziekenhuizen, ggz-instellingen, verslavingszorg en andere zorginstellingen voor mensen met een psychiatrische aandoening
Steekproef	instellingen die zullen deelnemen aan het casusregister
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> • Het doel is om "meer inzicht te krijgen in de kwetsbaarheden en beschermende factoren voor COVID-19 bij mensen met psychiatrische aandoeningen" (Van Helvoort et al., 2020). • Het betreft een "observatieel retrospectief cohortonderzoek met dataverzameling vanaf 1 april 2020 gedurende ten minste één jaar" (Van Helvoort et al., 2020). • Geen extra vragenlijsten.
Contactpersoon	Marloes van Helvoort
Email adres	marloes.vanhelvoort@radboudumc.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Van Helvoort, M. A., Van Dee, V., Dirks, A., Everaerd, D. S., Metz, M. J., Van Schijndel, M. A., ... Schellekens, A. (2020). Beloop van COVID-19-infecties en impact op mentale gezondheid; opzet van een landelijk casusregister. <i>Tijdschrift voor Psychiatrie</i>, 62(9), 739-742.
Datum update	
Resultaten	

Nederlandse Zorgautoriteit (NZA), Trimbos-instituut: Gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg

Instellingen	Nederlandse Zorgautoriteit (NZA), Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Epidemiologie
Naam monitor	Gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • overige middelen • verslavingen samengenomen
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	alle leeftijden cliënten van de geestelijke gezondheidszorg
Steekproef	
Methode/vragenlijst	De rapportage "is gebaseerd op verwijzdata die wekelijks worden aangeleverd door Zorgdomein en de wachttijdendata zoals zorgaanbieders deze maandelijks bij Vektis aanleveren".
Contactpersoon	Joran Lokkerbol
Email adres	jlokkerbol@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Nederlandse Zorgautoriteit. (2020). <i>Verwijzingen naar ggz komen na terugval weer op gang: 20-05-2020</i>. Retrieved May 20, 2020, from https://www.nza.nl/actueel/nieuws/2020/05/20/verwijzingen-naar-ggz-komen-na-terugval-weer-op-gang • Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut. (2020a). <i>Analyse van de gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg - 19 mei 2020</i>. Utrecht: Nederlandse Zorgautoriteit/Trimbos-instituut. Online: https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_309251_22/1/ • Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut. (2020b). <i>Analyse van de gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg: Update 16 juni 2020</i>. Utrecht: Nederlandse Zorgautoriteit/Trimbos-instituut. Online: https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_311730_22/1/ • Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut. (2020c). <i>Analyse van de gevolgen van de coronacrisis voor de geestelijke gezondheidszorg: Update 27 augustus 2020</i>. Utrecht: Nederlandse Zorgautoriteit/Trimbos-instituut. Online: https://puc.overheid.nl/nza/doc/PUC_319566_22/1/ • Trimbos.nl. (2020). <i>Systematisch monitoren impact coronacrisis op psychische gezondheidszorg: 20 mei 2020</i>. Retrieved May 20, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/syst

	ematisch-monitoren-impact-coronacrisis-op- psychische-gezondheidszorg
Datum update	periodieke rapportages, 20 mei 2020, 16 juni 2020, 27 augustus 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Op 19 mei 2020 werd gerapporteerd: "Sinds op 12 maart de eerste maatregelen werden afgekondigd om de verspreiding van COVID19 tegen te gaan, is de instroom van patiënten in de ggz sterk afgenomen. Het aantal verwijzingen vanuit de huisarts is met ongeveer de helft gedaald" (Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut, 2020a, p. 5). "De meest recente verwijsdata duiden op een stevig herstel, dus een toename van het aantal verwijzingen" (Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut, 2020a, p. 5 e.v.). • In de update van 16 juni 2020 werd gerapporteerd: "Op basis van de verwijsdata schatten wij dat als gevolg van de uitbraak van COVID19 sinds half maart ongeveer 59.000 minder verwijzingen van de huisarts naar ggzaanbieders hebben plaatsgevonden". Ook was er "een lichte stijging van de gewogen gemiddelde behandelwachtijden voor alcoholgebonden en somatoforme stoornissen" (Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut, 2020b, p. 6). • In de update van 27 augustus 2020 werd gerapporteerd: "Op basis van de verwijsdata schatten wij dat als gevolg van de uitbraak van COVID19 sinds half maart ongeveer 65.000 minder verwijzingen van de huisarts naar ggz-aanbieders hebben plaatsgevonden. Inmiddels is het aantal verwijzingen weer net zo hoog als voor de COVID-19-uitbraak, maar niet hoger. Mogelijk worden dus niet alle verwijzingen ingehaald." (Nederlandse Zorgautoriteit en Trimbos-instituut, 2020c, p. 6).

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): Inventarisatie Nederlandse onderzoeken

Instellingen	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Afdeling	RIVM Corona Gedragsunit
Naam monitor	Inventarisatie Nederlandse onderzoeken
Middelen	Zie bij de betreffende monitors uit de inventarisatie
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	
Steekproef	
Methode/vragenlijst	"Veel organisaties en kennisinstellingen doen onderzoek naar gedrag en de coronamaatregelen. De RIVM Corona Gedragsunit houdt een actueel overzicht hiervan bij. Onder andere het doel, de doelgroep, de methode en de resultaten worden bijgehouden. Een eerste inventarisatie bevatte 27 lopende studies."
Contactpersonen	Mariken Leurs, Marijn de Bruin, Reint Jan Renes, Matthijs de Groot, Margriet Melis
Email adres	coronagedragsunit@rivm.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020). <i>Onderzoek naar gedrag en welbevinden in tijden van corona: uitgave 26 mei 2020</i>. Bilthoven: RIVM. Online: https://www.rivm.nl/sites/default/files/2020-05/LR_127784_FS%20Corona%20gedragsunit_V3.pdf
Datum update	26-05-2020

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), GGD GHOR Nederland, regionale GGD'en: Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden

Instellingen	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), GGD GHOR Nederland, regionale GGD'en
Afdeling	RIVM Corona Gedragsunit
Naam monitor	Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • tabak • softdrugs: cannabis, wiet
Doelgroep	16 jaar en ouder
Leeftijd	algemene bevolking
Algemeen/speciaal	
Steekproef	<ul style="list-style-type: none"> • Eerste ronde: "Aan dit onderzoek hebben in totaal 89.945 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. Ten opzichte van de bevolking in Nederland zijn er onder de deelnemers meer vrouwen (59%) en minder mensen onder de 40 jaar (22%). Er deden relatief weinig mensen mee die niet geboren zijn in Nederland (5%). Mensen met een hoog opleidingsniveau waren oververtegenwoordigd (58%)." • Tweede ronde: "Aan de tweede ronde van dit onderzoek hebben in totaal 52.951 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. Deze deelnemers hadden ook meegedaan aan de eerste ronde." "Ten opzichte van de bevolking in Nederland zijn er onder de deelnemers meer vrouwen (62%) en minder mensen onder de 25 jaar (2%). Er deden relatief weinig mensen mee die niet geboren zijn in Nederland (4%). Mensen met een hoog opleidingsniveau waren oververtegenwoordigd (61%)." "De resultaten zijn niet zomaar te vertalen naar de totale bevolking van Nederland. Ze geven wel een indicatie." • Vierde ronde: "Aan de vierde ronde van dit onderzoek hebben in totaal 50.291 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. De samenstelling van de deelnemersgroep is vergelijkbaar met die uit de eerste en tweede ronde" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020f). • Vijfde ronde: "Aan de vijfde ronde van dit onderzoek hebben in totaal 50.465 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. De samenstelling van de deelnemersgroep is vergelijkbaar met die uit de vorige rondes" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020g).

	<ul style="list-style-type: none"> Zesde ronde: "Aan de zesde ronde van dit onderzoek hebben in totaal 61.651 mensen meegedaan van 16 jaar en ouder. De samenstelling van de deelnemersgroep is vrijwel vergelijkbaar met die uit de vorige rondes. Het aandeel jongeren is toegenomen door de extra werving via onder andere social media" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020h). "De trends die over de zes meetrondes heen gepresenteerd worden zijn gebaseerd op deelnemers die aan alle zes meetrondes hebben meegedaan. Dat zijn 24.729 respondenten" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020h).
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> Vragenlijst onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden (1e ronde), eerste meting uitgevoerd in april. Tweede meting uitgevoerd van 7 tot en met 12 mei 2020. Derde meting uitgevoerd van 27 mei tot en met 1 juni 2020. Vierde meting uitgevoerd van 17 juni tot en met 21 juni 2020. Vijfde meting uitgevoerd van 8 tot en met 12 juli 2020. Zesde meting uitgevoerd van 19 tot en met 23 augustus 2020.
Contactpersonen	Mariken Leurs, Marijn de Bruin, Reint Jan Renes, Matthijs de Groot, Margriet Melis
Email adres	coronagedragsunit@rivm.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020a). <i>Basisdocument preventiegedrag en welzijn: RIVM Corona Gedragsunit</i>. Bilthoven: RIVM. Online: https://www.rivm.nl/documenten/basisdocument-preventiegedrag-welzijn Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020b). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 1^e ronde</i>. Retrieved May 7, 2020, from https://www.rivm.nl/onderzoek/gedrag/onderzoek-gedragsmaatregelen-en-welbevinden Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020c). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 2e ronde</i>. Retrieved May 22, 2020, from https://www.rivm.nl/onderzoek/gedrag/onderzoek-gedragsmaatregelen-en-welbevinden Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020d). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 3e ronde</i>. Retrieved June

	<p>12, 2020, from https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020e). <i>Vragenlijst onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden (1e ronde): RIVM Corona Gedragsunit & GGD GHOR Nederland: April 2020</i>. Bilthoven: RIVM. • Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020f). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 4e ronde</i>. Retrieved July 16, 2020, from https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden • Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020g). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 5e ronde</i>. Retrieved July 24, 2020, from https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/welbevinden-en-leefstijl • Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2020h). <i>Onderzoek gedragsmaatregelen en welbevinden: Resultaten 6e ronde</i>. Retrieved September 7, 2020, from https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/welbevinden-en-leefstijl
Datum update	<ul style="list-style-type: none"> • eerste rapportage: 7 mei 2020 • tweede rapportage: 22 mei 2020 • derde rapportage: 12 juni 2020 • vierde rapportage: 16 juli 2020 • vijfde rapportage: 24 juli 2020 • zesde rapportage: 7 september 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten eerste ronde: "Wat betreft alcohol, zijn ongeveer evenveel mensen minder als meer gaan drinken. Van de rokers is 12% (veel) minder gaan roken, terwijl 28% aangeeft juist (veel) vaker iets op te steken" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020b). • Resultaten tweede ronde: "Vergeleken met de periode voor de coronamaatregelen, zijn ongeveer evenveel mensen die alcohol drinken minder als meer gaan drinken. Van de rokers is 13% (veel) minder gaan roken, terwijl 33% aangeeft juist (veel) vaker iets op te steken" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020c). • Resultaten derde ronde: "Wat betreft middelengebruik geeft 32% van de deelnemers in de derde meting aan (veel) meer te zijn gaan roken. Het percentage deelnemers dat aangeeft meer of minder te zijn gaan drinken, is redelijk

	<p>constant gebleven" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020d).</p> <ul style="list-style-type: none">• Resultaten vierde ronde: "Van de mensen die alcohol drinken is 12% meer gaan drinken, terwijl 18% juist minder is gaan drinken sinds de coronacrisis. Van de rokers is 13% (veel) minder gaan roken, terwijl 29% aangeeft juist (veel) vaker iets op te steken. Of er ook mensen zijn gestopt met roken sinds de crisis laten deze resultaten niet zien." (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020f).• Resultaten vijfde ronde: "Het percentage deelnemers dat aangeeft meer of minder te zijn gaan roken of drinken, is sinds begin mei redelijk constant gebleven" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020g). Tussen 8 en 12 juli 2020 dronk 9,7% van de deelnemers sinds de crisis meer of veel meer alcohol en rookte 27,1% van de deelnemers sinds de crisis meer of veel meer tabak.• Resultaten zesde ronde: "Het percentage deelnemers dat aangeeft meer of minder te zijn gaan roken of drinken, is sinds begin mei redelijk constant gebleven" (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2020h). Tussen 19 en 23 augustus 2020 dronk 9,7% van de deelnemers sinds de crisis meer of veel meer alcohol en rookte 26,4% van de deelnemers sinds de crisis meer of veel meer tabak.
--	---

Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP): Maatschappelijke gevolgen van corona

Instelling	Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)
Afdeling	Gezondheid, welzijn en maatschappelijke ondersteuning
Naam monitor	Maatschappelijke gevolgen van corona
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • cannabis • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	
Steekproef	
Methode/vragenlijst	Voor alcohol, drugs, en tabak zijn de gegevens afkomstig uit de corona-monitors die elders in dit overzicht worden genoemd.
Contactpersonen	Anna Maria Marangos, Roelof Schellingerhout, Sjoerd Kooiker, Peggy Schyns, Hilal Cerit; Frieke Vonk
Email adressen	a.marangos@scp.nl ; r.schellingerhout@scp.nl ; s.kooiker@scp.nl ; p.schyns@scp.nl ; h.cerit@scp.nl ; f.vonk@scp.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • GGZtotaal.nl. (2020). <i>Ggz waarschijnlijk onvoldoende toegerust op post-corona periode: Gepubliceerd: 08-07-2020</i>. Retrieved July 8, 2020, from https://www.ggztotal.nl/nw-29166-7-3796460/nieuws/ggz-waarschijnlijk-onvoldoende-toegerust-op-post-corona-periode.html?page=1 • Marangos, A. M., Schellingerhout, R., Kooiker, S., Schyns, P., Cerit, H., & Vonk, F. (2020). <i>Maatschappelijke gevolgen van corona: Verwachte gevolgen van corona voor de psychische gezondheid: 7 juli 2020</i>. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Online: https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/07/07/verwachte-gevolgen-van-corona-voor-de-psychische-gezondheid
Datum update	7 juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Zie ook de coronamonitors die elders in dit overzicht worden genoemd met de bijbehorende resultaten. • "Over alcohol- en middelengebruik is ook weinig bekend, maar als we afgaan op onderzoek na de SARS-uitbraak, kunnen we een toename van alcoholgebruik op langere termijn verwachten" (Marangos et al., 2020, p. 15). • "Omdat permanente veranderingen in leefstijl moeilijk te verwezenlijken zijn, verwachten we dat veranderingen in leefstijl die zijn gerapporteerd, weer zullen afzakken totdat mensen weer hetzelfde doen als in de pre-coronatijd. Een

	<p>uitzondering hierop zou kunnen zijn bij toegenomen middelengebruik, wat immers al snel een verslavende werking kan hebben" (Marangos et al., 2020, p. 15).</p> <ul style="list-style-type: none">• "Mogelijk houdt de coronacrisis niet alleen een (fysieke) gezondheids crisis en een economische crisis in, maar stevenen we ook af op een toename van het aantal mensen met psychische problematiek" (Marangos et al., 2020, p. 16).• "De ggz is onvoldoende toegerust voor een toename van de vraag; voor de coronacrisis waren er al hardnekkige wachtlijstproblemen en was er onvoldoende passende behandeling" (Marangos et al., 2020, p. 16).
--	---

Stichting Mainline: Chemsex online corona monitor

Instelling	Stichting Mainline
Afdeling	Chemsex-team
Naam monitor	Chemsex online corona monitor
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• amfetamine• methamfetamine• ghb
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	geen leeftijdsrestricties Mannen die seks hebben met mannen (MSM) en aan chemsex doen of aan chemsex deden.
Steekproef	
Methode/vragenlijst	"Sinds half maart monitort Mainline's chemsex-team wekelijks twee populaire datingsites op communicatie over corona" (Mainline.nl, 2020).
Contactpersonen	Leon Knoops, Sara Woods
Email adressen	l.knoops@mainline.nl ; s.woods@mainline.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• Mainline.nl. (2020). <i>Corona veldwerk update #2</i>. Retrieved June 1, 2020, from https://mainline.nl/posts/show/13486/corona-veldwerkupdate-2
Datum update	wekelijkse monitoring
Resultaten	Sinds half maart 2020 is "opvallend dat aanvankelijk vooral de groep 45+ mannen corona noemde, waarvan ruim driekwart seks (voorlopig) vermijdt en een kwart op dat moment op zoek was naar seks. De groep actieve bezoekers die straattaal voor chemsex in het profiel gebruikt, nam gestaag toe in de daaropvolgende weken" (Mainline.nl, 2020). Ook zijn er de volgende signalen: "Signalen die het team vanuit de community krijgt, bestaan eruit dat de chemsex-feesten langduriger zijn en dat er meer drugs worden gebruikt."

TeamAlert: Jongerenpanel

Instelling	TeamAlert
Afdeling	
Naam monitor	Jongerenpanel
Middelen	
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	12-24 jaar jongeren van 12 tot en met 24 jaar, voor dit onderzoek specifiek een jongere "die wel eens drugs gebruikt"
Steekproef	1.252 jongeren hebben de vragenlijst ingevuld
Methode/vragenlijst	vragenlijst
Contactpersoon	Tom Plaum
Email adres	tom@teamalert.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• Stichting TeamAlert. (2020). <i>Drugs in Coronatijd: Vragenlijst</i>. Utrecht: Stichting TeamAlert.• Teamalert.nl. (2020a). <i>Dit vinden jullie van het coronavirus: 02 apr 2020</i>. Retrieved April 2, 2020, from https://teamalert.nl/nieuwsalert/dit-vinden-jullie-van-het-coronavirus/• Teamalert.nl. (2020b). <i>Helpt jongeren gebruikt vaker drugs in coronatijd: 19 mei 2020</i>. Retrieved May 19, 2020, from https://teamalert.nl/zakelijk/nieuws/helpt-jongeren-gebruikt-vaker-drugs-in-coronatijd/• Van Beers, M. (2020). <i>Drugsgebruik onder jongeren neemt toe: 'wat moet je anders doen?'</i> Retrieved May 29, 2020, from https://www.gelderlander.nl/home/drugsgebruik-onder-jongeren-neemt-toe-wat-moet-je-anders-doen~ac56721d/
Datum update	
Resultaten	"Onderzoek van TeamAlert; een jongerenorganisatie die zich bezighoudt met jongeren en risicogedrag, wijst uit dat ongeveer de helft van de jongeren die regelmatig drugs gebruikt, zegt dat nu vaker te doen" (Van Beers, 2020). "„We zien nu in coronatijd eigenlijk twee groepen ontstaan", vertelt Van Dongen. „De groep die is gestopt of geminderd en jongeren die ineens meer roken, slikken en snuiven. Die laatste groep zat voor corona al op het randje", denkt hij. Het randje tussen recreatief en dagelijks gebruik" (Van Beers, 2020).

Trimbos-instituut: Daklozen

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Zorg & Participatie
Naam monitor	Daklozen
Middelen	In dit kwalitatieve onderzoek komt het middelengebruik ter sprake als het relevant is in het leven van de betreffende dakloze.
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	daklozen
Steekproef	<ul style="list-style-type: none">• Tussenrapportage: "We spraken in zes gemeenten met 12 dakloze cliënten van verschillende voorzieningensoorten: nachtopvang, doorstroomvoorziening en 24-uursopvang. Daarnaast zijn in deze steden diverse zorgprofessionals en belangenbehartigers geraadpleegd" (Planije en Muusse, 2020).• Eindrapportage: "Voor dit onderzoek hebben we in zes gemeenten gesproken met cliënten van de opvang, opvangprofessionals en belangenbehartigers/ straatadvocaten" (Muusse, Planije, en Kroon, 2020, p. 7). Er werd gesproken met 15 cliënten, 6 professionals, en 5 belangenbehartigers. De professionals en de belangenbehartigers werden gesproken tussen 24 april en 10 juni 2020.
Methode/vragenlijst	interviews
Contactpersonen	Michel Planije, Christien Muusse, Hans Kroon
Email adressen	mplanije@trimbos.nl ; cmuusse@trimbos.nl ; hkroon@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• Coronatijden.nl. (2020). <i>Daklozen</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.coronatijden.nl/nl/dakloze-populatie/• De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatijden.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf.• Muusse, C., Planije, M., & Kroon, H. (2020). <i>Dakloos in coronatijden: Eindrapportage, juni 2020</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1796-dakloos-in-coronatijden• Nporadio1.nl (2020). <i>Politie rukt in coronatijd vaker uit voor verwarde personen en zwervers: Hoogleraar Hans Kroon over de cijfers</i>. Retrieved May 11, 2020, from https://www.nporadio1.nl/binnenland/23698-

	<p>politie-rukt-in-coronatijd-vaker-uit-voor-verwarde-personen-en-zwervers</p> <ul style="list-style-type: none"> Planije, M., Muusse, C. (2020). <i>Paradox: corona heeft ook positieve kanten voor daklozen: vrijdag 29 mei 2020</i>. Retrieved May 29, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/blog/paradox-corona-heeft-ook-positieve-kanten-voor-daklozen
Datum update	eindrapportage 16 juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> Tussenrapportage: "Samen met de persoonlijke ervaringen van cliënten wordt een eerste beeld geschetst van de gevolgen van de coronacrisis voor daklozen. Deze eerste resultaten leveren een paradoxaal beeld op. De coronacrisis heeft namelijk zowel negatieve als positieve gevolgen voor mensen die gebruik maken van de maatschappelijke opvang" (Planije en Muusse, 2020). "Door creatieve oplossingen werd het mogelijk om meer mensen op te vangen. Ook werd vaker dan voorheen de opvang 24 uur opengesteld, met meer individuele vormen van opvang. Aan de andere kant maakt de coronacrisis de schrijnende situatie van dak- en thuislozen nog zichtbaarder. Of en in hoeverre het voor hen op de lange termijn zal leiden tot een toename van gezondheids- en sociale problemen is onbekend. Onduidelijk is wat een versoepeling van de coronamaatregelen gaat betekenen voor mensen die verblijven in de maatschappelijke opvang" (Planije en Muusse, 2020). Eindrapportage: "Voor het werken aan herstel zijn dakloze mensen vaak afhankelijk van verschillende diensten en organisaties: schuldhulpverlening, het aanvragen van een briefadres en uitkering, maatschappelijk werk en/of begeleiding en behandeling vanuit ggz en verslavingszorg. In twee steden werd opgemerkt dat deze vormen van ondersteuning tot half mei bijna helemaal stil lagen." (Muusse, Planije en Kroon, 2020, p. 15). "Met de versoepeling van de coronamaatregelen heeft de landelijke overheid het voornemen uitgesproken om de opvang van niet-rechthebbende mensen te beëindigen. Onduidelijk is nog hoe gemeenten hier invulling aan gaan geven. Volgens de richtlijn dient er alleen nog onder voorwaarden opvang verleend te worden aan niet-rechthebbende mensen: er moet ingezet worden op ondersteuning bij het vinden van werk en terugkeer naar land van herkomst. Respondenten geven aan dat dit wellicht niet haalbaar is voor een gedeelte van deze groep die kampt met ernstige problemen, bijvoorbeeld rond

	verslaving of psychiatrie" (Muusse, Planije en Kroon, 2020, p. 23).
--	---

Trimbos-instituut, Stichting Alexander, Universiteit Utrecht, Vereniging Nationale Jeugdraad (NJR): Geluk onder druk?

Instellingen	Trimbos-instituut, Stichting Alexander, Universiteit Utrecht, Vereniging Nationale Jeugdraad (NJR)
Afdeling	Programma Epidemiologie & Research support
Naam monitor	Geluk onder druk?
Middelen	Via de HBSC: <ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs (cannabis, ecstasy en lachgas) • tabak
Doelgroep	10-18 jaar
Leeftijd	10-18 jaar
Algemeen/speciaal	jongeren uit de algemene bevolking
Steekproef	
Methode/vragenlijst	<p>"Geluk onder Druk geeft door kwalitatief en kwantitatief onderzoek zicht op het welbevinden van de Nederlandse Jeugd in de leeftijd van 10-18 jaar. Data is verzameld voor Corona, maar we besteden wel aandacht aan de mogelijk impact van Corona op de resultaten door jongeren, jongerenadviesorganisaties en professionals hierop te bevragen."</p> <p>"Stichting Alexander is verantwoordelijk voor het kwalitatieve deel van het onderzoek: interviews, panelgesprekken en participatief actie-onderzoek" (St-alexander.nl, 2020). "Trimbos-instituut en Universiteit Utrecht voeren het kwantitatieve deel uit. Bestaande data wordt opnieuw geanalyseerd (HBSC), en nieuwe nationaal representatieve data wordt vergaard via peilstation onderzoek en de MBO/HBO monitor" (St-alexander.nl, 2020).</p>
Contactpersonen	Marloes Kleinjan, Ivet Pieper
Email adressen	mkleinjan@trimbos.nl ; pieper@st-alexander.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Hartvannederland.nl. (2020). <i>Trimbos onderzoekt impact van lockdown op kwetsbare jongeren</i>. Retrieved April 20, 2020, from https://www.hartvannederland.nl/nieuws/2020/trimbos-onderzoekt-impact-lockdown-jongeren/ • Kleinjan, M., Pieper, I., Stevens, G., Van de Klundert, N., Rombouts, M., Boer, M., & Lammers, J. (2020). <i>Geluk onder Druk? Onderzoek naar het mentaal welbevinden van jongeren in Nederland</i>. Den Haag: UNICEF Nederland. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1785-geluk-onder-druk • St-alexander.nl. (2020). <i>Geluk onder druk?</i> Retrieved June 2, 2020, from https://www.st-alexander.nl/geluk-onder-druk/
Datum update	rapportage 23 juni 2020

Resultaten	<p>“De beschermende factoren voor het mentaal welbevinden van jongeren die uit het huidige onderzoek naar voren zijn gekomen, lijken ook belangrijke beschermende factoren voor mentale gezondheid tijdens crisissituaties te zijn” (Kleinjan, Pieper, Stevens, et al., 2020, p. 79). “We verwachten dat de meeste beschermende en risicofactoren die we beschrijven binnen dit onderzoek, belangrijke factoren zijn en blijven voor mentale gezondheid ten tijde van Corona en daarna” (Kleinjan, Pieper, Stevens, et al., 2020, p. 79). “De toename in psychische klachten tijdens een crisissituatie kan van langere duur zijn, maar er zijn ook studies die uitwijzen dat mensen zich snel aan kunnen passen aan negatieve situaties en dat psychische klachten ook relatief snel weer kunnen afnemen, zowel tijdens als na de crisisperiode” (Kleinjan, Pieper, Stevens, et al., 2020, p. 79).</p>
------------	---

**Trimbos-instituut, Mainline, Belangenvereniging Druggebruikers MDHG:
Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt**

Instellingen	Trimbos-instituut, Mainline, MDHG
Afdeling	Programma Drug Monitoring
Naam monitor	Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt
Middelen	alle drugs
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	geen leeftijdsrestricties recreatieve drugsgebruikers worden vergeleken met sociaal-gemarginaliseerde drugsgebruikers
Steekproef	
Methode/vragenlijst	“Naast het opvragen van signalen uit het veld hebben we vanaf het moment dat de testservices weer openingen, specifiek gekeken naar eventuele veranderingen in prijs, beschikbaarheid en samenstelling van de bij het DIMS aangeleverde drugsmonsters. Daarnaast hebben we gekeken of er op de door ons gemonitorde drugsfora discussies plaatsvonden over mogelijke veranderingen als gevolg van de beperkende maatregelen. Ook hebben we gekeken of er op social media en in het bijzonder op de berichtenservice Telegram, een verschuiving viel waar te nemen in het aantal drugsgerelateerde berichten voor de COVID-19 uitbraak tot aan de eerste versoepelingen van de maatregelen eind mei. De gevonden resultaten zijn gekoppeld aan een inventarisatie van Mainline onder professionals en/of mensen die drugs gebruiken binnen de klassieke harm reduction-doelgroep (gebruikers van heroïne en/of basecoke) uit het hele land, en professionals en/of mensen die drugs gebruiken binnen de chemsex doelgroep, met name uit Amsterdam” (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020).
Contactpersonen	Margriet van Laar, Daan van der Gouwe, John-Peter Kools, Laura Smit-Rigter, Sara Woods
Email adressen	mbaar@trimbos.nl ; dgouwe@trimbos.nl ; jkools@trimbos.nl ; lsmit-rigter@trimbos.nl ; s.woods@mainline.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Belangenvereniging Druggebruikers MDHG. (2020). <i>Signaleringen corona, dakloosheid en druggebruik vanuit de MDHG, deel 7 (1-6-2020 t/m 16-7-2020)</i>. Retrieved July 16, 2020, from https://www.mdhg.nl/wp-content/uploads/2020/07/Signalen-vanuit-de-MDHG-deel-7-1-juni-14-juli.pdf • Trimbos.nl. (2020). <i>Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt</i>. Retrieved March 20, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/ge

	<p>volgen-corona-crisis-op-drugsgebruikers-en-drugsmarkt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van der Gouwe, D., Smit-Rigter, L., & Woods, S. (2020). Coronamaatregelen en de impact op de drugsmarkten – update 5 juni 2020. Utrecht/Amsterdam: Trimbos-instituut/Mainline/MDHG. Online: https://www.trimbos.nl/docs/9e1466a3-e2a5-4448-8e8e-ea063ab0e422.pdf
Datum update	5 juni 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Over het geheel genomen geven de aanleveraars aan dat er sinds de invoering van de coronamaatregelen weinig verschuivingen te zien zijn op de gebruikersmarkt. Alle gangbare drugs inclusief heroïne en basecoke, zijn vrijwel even gemakkelijk verkrijgbaar als voor half maart. We zien geen veranderingen in prijs, beschikbaarheid of samenstelling van diverse drugs" (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020). • "Cocaïne is net zo makkelijk verkrijgbaar als de periode vóór half maart" (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020). • "Hoewel heroïne nauwelijks is aangeleverd in deze periode (en sowieso weinig wordt aangeleverd) zien we ook hier geen meldingen van grote veranderingen in verkrijgbaarheid" (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020). • "Voor synthetische drugs als ecstasy/MDMA, speed en 2C-B geldt ook dat er weinig veranderd lijkt" (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020). • Samenvattend: "Van enige impact van de coronamaatregelen op de prijzen, beschikbaarheid of samenstelling van de meest gangbare illegale drugs in Nederland lijkt vooralsnog geen sprake te zijn" (Van der Gouwe, Smit-Rigter, & Woods, 2020). • Echter, voor drugsgebruikers die gebruik maakten van de noodopvang bleek het volgende: "De afbouw van de noodopvang gaat gepaard met veel onzekerheid voor de bezoekers. Zij worden slecht geïnformeerd en in verschillende gevallen wordt geen rekening gehouden met individuele omstandigheden. De zogenaamde warme overdracht naar andere gemeentes gaat in opvallend veel gevallen niet goed." (Belangenvereniging Druggebruikers MDHG, 2020).

Trimbos-instituut: Het Grote Uitgaansonderzoek 2020 (HGUO 2020)

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Kernthema Drugs
Naam monitor	Het Grote Uitgaansonderzoek 2020 (HGUO 2020)
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	16 jaar en ouder Speciaal: "zoveel mogelijk verschillende uitgaanders: bezoekers van kroegen, clubs, poppodia, festivals maar ook huisfeesten, keten en studenten- of verenigingsfeesten" (Trimbos.nl, 2020).
Steekproef	"In dit onderzoek werden 4460 respondenten geïnccludeerd van 16 t/m 35 jaar die in het jaar voorafgaand aan de coronamaatregelen minimaal 1 keer een festival of club/discotheek hadden bezocht" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020).
Methode/vragenlijst	"Aan de vragenlijst zijn vragen toegevoegd over de situatie voor en na de coronamaatregelen" (Trimbos.nl, 2020).
Contactpersonen	Ruben van Beek, Matthijs Blankers, Charlotte van Miltenburg, Margriet van Laar
Email adressen	rbeek@trimbos.nl ; mblankers@trimbos.nl ; cmiltenburg@trimbos.nl ; mlaar@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Trimbos.nl. (2020). <i>Het grote uitgaansonderzoek 2020 aangepast van start, 28 april 2020</i>. Retrieved April 28, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/het-grote-uitgaansonderzoek-2020-aangepast-van-start • Van Miltenburg, C., Van Laar, M., & Van Beek, R. (2020). <i>Factsheet: De impact van COVID-19 en de coronamaatregelen op alcohol-, tabak- en drugsgebruik onder uitgaanders</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/docs/82814838-7204-453a-b1d4-79d86e8d1b7a.pdf
Datum update	dataverzameling van 28-04-2020 tot en met 19-05-2020, eerste resultaten in september 2020, vervolgmeting in september 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Meer dan de helft van de alcoholdrinkers was minder frequent alcohol gaan drinken en/of had een kleinere hoeveelheid per keer gedronken in de eerste periode van de lockdown" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020). • "Bijna de helft van alle cannabisgebruikers was op meer dagen cannabis gaan gebruiken" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020).

	<ul style="list-style-type: none">• "Voor de stimulerende middelen ecstasy, cocaïne en amfetamine gold dat ongeveer 40% minder vaak en eenzelfde deel even vaak gebruikte" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020).• "Verveling speelde de grootste rol bij het frequenter en/of een grotere hoeveelheid per keer gebruiken van alcohol en drugs (respectievelijk voor 71,1% en 59,1%)" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020).• "Veruit de meest genoemde reden om minder frequent en/of een kleinere hoeveelheid alcohol en drugs te gebruiken was het niet uit (kunnen) gaan (respectievelijk 79,7% en 45,0%)" (Van Miltenburg, Van Laar, & Van Beek, 2020).
--	--

**Trimbos-instituut, Stichting Mainline, Belangenvereniging
Druggebruikers MDHG: Knelpunten en oplossingen harm reduction-
voorzieningen**

Instellingen	Trimbos-instituut, Stichting Mainline, Belangenvereniging Druggebruikers MDHG
Afdeling	Harm Reduction Netwerk
Naam monitor	Knelpunten en oplossingen harm reduction- voorzieningen
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • met name de harddrugs heroïne en crack-cocaïne
Doelgroep	geen leeftijdsrestricties
Leeftijd Algemeen/speciaal	kwetsbare sociaal-gemarginaliseerde drugsgebruikers
Steekproef	
Methode/vragenlijst	Informatie van panelleden, de voorlopig laatste rapportage van juli 2020 "is gebaseerd op de inbreng van medewerkers van geïntegreerde voorzieningen, gebruiksruidten, M.O.-voorzieningen, medicatiepoli's en medische heroïne units (MHU), evenals belangenbehartigers en personen die drugs gebruiken" (Van der Gouwe, Woods, & Brendel, 2020a).
Contactpersonen	Daan van der Gouwe, John-Peter Kools, Sara Woods, Leonie Brendel
Email adressen	dgouwe@trimbos.nl ; jkools@trimbos.nl ; s.woods@mainline.nl ; leonie@mdhg.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Belangenvereniging Druggebruikers MDHG. (2020). <i>Signaleringen corona, dakloosheid en druggebruik vanuit de MDHG, deel 7 (1-6-2020 t/m 16-7-2020)</i>. Retrieved July 16, 2020, from https://www.mdhg.nl/wp-content/uploads/2020/07/Signalen-vanuit-de-MDHG-deel-7-1-juni-14-juli.pdf • Trimbos.nl. (2020a). <i>Gevolgen Corona-crisis op drugsgebruik(ers) en drugsmarkt</i>. Retrieved March 20, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/gevolgen-corona-crisis-op-drugsgebruikers-en-drugsmarkt • Trimbos.nl. (2020b). <i>Knelpunten en oplossingen harm reduction-voorzieningen in kaart gebracht</i>. Retrieved May 1, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/knelpunten-en-oplossingen-harm-reduction-voorzieningen-in-kaart-gebracht • Van der Gouwe, D., Woods, S., & Brendel, L. (2020a). <i>Coronamaatregelen en harm reduction in Nederland: Stand van zaken juli 2020</i>. Utrecht/Amsterdam: Trimbos-instituut, Harm Reduction Netwerk; Stichting Mainline; Belangenvereniging Druggebruikers MDHG. • Van der Gouwe, D., Woods, S., & Brendel, L.

	(2020b). <i>Coronamaatregelen in harm reduction voorzieningen in Nederland: knelpunten, good practices en suggesties ter verbetering: 29 april 2020</i> . Utrecht/Amsterdam: Trimbos-instituut, Harm Reduction Netwerk; Stichting Mainline; Belangenvereniging Druggebruikers MDHG.
Datum update	juli 2020
Resultaten	<p>"De sociaal-maatschappelijke gevolgen voor personen die drugs gebruiken zijn groot" (Van der Gouwe, Woods, & Brendel, 2020a):</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Veel reguliere contacten, bijvoorbeeld met hulpverleningsinstellingen en andere voorzieningen, zijn weggefallen." • "Het lukt niet bij iedereen om op afstand contact te krijgen of onderhouden, waardoor sommige mensen uit beeld raken." • "Het wegvallen van een dagelijkse, gestructureerde bezigheid leidt tot psychische klachten bij sommige mensen. Maar een nog groter probleem zijn de financiële gevolgen." • "De verplichte regel van het 1,5 meter afstand houden wordt vaker niet dan wel aangehouden. Dit wordt in sommige steden streng gehandhaafd d.m.v. boetes van bijna 400 euro." • "Vanuit gebruiksruidtes en inloophuizen horen we meerdere malen dat er echt onvoldoende ruimte is om iedereen die hulp nodig heeft deze ook te bieden." • "Tegelijkertijd horen we wel ook vanuit verschillende voorzieningen dat – doordat mensen nu minder op elkaars lip zitten binnen – er meer rust is op de locaties en minder agressie." • "Het afbouwen van de noodopvangen en het zorgen voor alternatieve opvang zal een enorme uitdaging zijn." • "Tot slot lijkt er bij lang niet alle voorzieningen goed te zijn nagedacht over de gewenste aanpak mocht er later dit jaar een tweede golf aan coronabesmettingen komen" (Van der Gouwe, Woods, & Brendel, 2020a). • "De afbouw van de noodopvang gaat gepaard met veel onzekerheid voor de bezoekers. Zij worden slecht geïnformeerd en in verschillende gevallen wordt geen rekening gehouden met individuele omstandigheden. De zogenaamde warme overdracht naar andere gemeentes gaat in opvallend veel gevallen niet goed" (Belangenvereniging Druggebruikers MDHG, 2020). • Met betrekking tot "Politie en handhaving in het Vondelpark" werd het volgende geconstateerd: "Het begint er sterk op te lijken dat het wegjagen van

	daklozen in het Vondelpark bewust beleid is.” (Belangenvereniging Druggebruikers MDHG, 2020).
--	--

Trimbos-instituut: Korte polls en mini cannabis-survey

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Drug Monitoring
Naam monitor	Korte polls en mini cannabis-survey
Middelen	cannabis
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	vanaf 18 jaar Gebruikers van cannabis in de algemene bevolking
Steekproef	"De enquête is uitgezet via social media en verstuurd naar een groep respondenten die eerder heeft deelgenomen aan Trimbos-onderzoek naar cannabisgebruik. De deelnemers zijn doelgericht geworven en de steekproef is daarmee niet noodzakelijk representatief voor alle Nederlandse volwassenen die (regelmatig) cannabis gebruiken. De cijfers geven wel een indicatie van het effect van de corona maatregelen op cannabisgebruik. De meeste respondenten zijn tussen de 20-24 (24,8%) en 25-35 (32,7%) jaar oud, met een gemiddelde leeftijd van 33 jaar. Ruim tweederde (69%) van de respondenten geeft aan man te zijn" (Trimbos.nl, 2020). "In totaal zijn 1563 deelnemers geïncludeerd in dit onderzoek. Mede door gerichte werving is de steekproef niet representatief voor de gemiddelde Nederlandse cannabisgebruiker. De resultaten moeten dan ook als verkennend worden beschouwd" (Vercoulen et al., 2020).
Methode/vragenlijst	Cannabis & Corona-enquête
Contactpersonen	Lisa Strada, Eefje Vercoulen, Charlotte van Miltenburg, Sander Rigter, Margriet van Laar
Email adres	lstrada@trimbos.nl ; evercoulen@trimbos.nl ; cmiltenburg@trimbos.nl ; srigter@trimbos.nl ; mhaar@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• NRC.nl (2020). <i>'Ruim 40 procent van wietgebruikers blowde meer tijdens de lockdown': 18/6</i>. Retrieved June 18, 2020, from https://www.nrc.nl/nieuws/2020/06/18/coronablog-18-juni-a4003244#upd20200618145522• Telegraaf.nl. (2020). <i>Trimbos: 'Deel wietgebruikers blowt meer door coronacrisis'</i>. Retrieved April 30, 2020, from https://www.telegraaf.nl/nieuws/1832817228/trimbos-deel-wietgebruikers-blowt-meer-door-coronacrisis• Trimbos.nl. (2020). <i>Deel cannabisgebruikers blowt meer door corona</i>. Retrieved April 30, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/deel-cannabisgebruikers-blowt-meer-door-corona• Vercoulen, E., Van Miltenburg, C., Rigter, S., & Van Laar, M. (2020). <i>Factsheet: De invloed van COVID-</i>

	<p><i>19 en de coronamaatregelen op cannabisgebruik.</i> Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1782-de-impact-van-covid-19-en-de-coronamaatregelen-op-cannabisgebruik</p>
Datum update	17 juni 2020
Resultaten	<p>"Na invoering van de coronamaatregelen geeft 49,1% van de respondenten aan even vaak cannabis te gebruiken als daarvoor; twee vijfde (41,3%) geeft aan vaker te gebruiken. Het gaat dan vooral om meer gebruik op één dag: gemiddeld rookt men 0,6 joint meer op een gebruiksday als voor ingang van de coronamaatregelen (van gemiddeld 3,0 naar 3,6 joints). Een kleiner deel van de respondenten geeft aan minder vaak te gebruiken (6,6%) of (tijdelijk) te zijn gestopt (2,8%)" (Vercoulen et al., 2020).</p>

Trimbos-instituut: Monitor mentale veerkracht tijdens de coronacrisis

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Epidemiologie
Naam monitor	Monitor mentale veerkracht tijdens de coronacrisis
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol (meer of minder alcohol na de coronamaatregelen) • cannabis (meer of minder cannabis na de coronamaatregelen) • tabak (meer of minder tabak na de coronamaatregelen)
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	16 jaar en ouder algemene bevolking
Steekproef	Representatief panel van I&O Research: "1519 mensen hebben de vragenlijst ingevuld. 730 (48%) daarvan was man. De gemiddelde leeftijd was 53. 21% gaf aan tijdens corona een ingrijpende gebeurtenis zoals ziekte of ontslag mee te hebben gemaakt" (De Beurs, 2020).
Methode/vragenlijst	Vragenlijst "Monitor mentale veerkracht tijdens de coronacrisis" in de tweede ronde uitgezet van 12 tot 19 juni 2020.
Contactpersoon	Derek de Beurs
Email adressen	dbeurs@trimbos.nl ; corona onderzoek@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • De Beurs, D. (2020). <i>Psychische gezondheid deint mee op de coronagolf: Daarom moeten we nu leren surfen: dinsdag 21 juli 2020</i>. Retrieved July 21, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/blog/psychische-gezondheid-deint-mee-op-de-coronagolf-daarom-moeten-we-nu-leren-surfen • Maakjekeus.nl. (2020). <i>Onderzoek psychische gezondheid en verslaving tijdens Corona</i>. Retrieved May 28, 2020, from https://www.maakjekeus.nl/onderzoek-psychische-gezondheid-en-verslaving-tijd/
Datum update	21 juli 2020, resultaten van de tweede ronde
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Toen het aantal besmettingen, ic-opnames en coronadoden elke dag toenam en de media vrijwel alleen over corona berichtte, ervaren relatief veel mensen psychische klachten. Nu de maatregelen zijn versoepeld en in Nederland het aantal besmettingen fors is gedaald, lijkt een groot deel van de algemene bevolking zich psychisch gezien weer net zo te voelen als voor de coronacrisis" (De Beurs, 2020). • "We kunnen met zekerheid zeggen dat er een nieuwe golf aan gaat komen. Als het niet een tweede coronagolf is, dan wel een mogelijk veel grotere golf van een economische crisis. De

	<p>verwachting is dat veel mensen dan (weer) kopje onder gaan, en het ligt aan de duur van de crisis, het reddingsmateriaal van de omgeving en de overheid, en de zwemvaardigheid van de mensen zelf of ze weer boven komen" (De Beurs, 2020).</p>
--	--

Trimbos-instituut: NEMESIS 2/3: Onderzoek gevolgen coronacrisis op psychische gezondheid en verslaving

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Epidemiologie
Naam monitor	NEMESIS 2/3: Onderzoek gevolgen coronacrisis op psychische gezondheid en verslaving
Middelen	
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	18-64 jaar algemene bevolking
Steekproef	"Trimbos was reeds gestart met dit onderzoek en we hebben al 1600 interviews afgenomen. De overige 5000 interviews zijn uitgesteld tot na de crisis. Daardoor zitten we in een unieke situatie om, na het veldwerk in 2021 op stoornisniveau, het effect van de coronacrisis te kunnen laten zien."
Methode/vragenlijst	NEMESIS 2/3 vragenlijst
Contactpersonen	Margreet ten Have, Saskia van Dorsselaer
Email adres	mhave@trimbos.nl ; sdorsselaer@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Trimbos.nl. (2020). <i>Psychische aandoeningen van Nederlanders: NEMESIS-2</i>. Retrieved May 15, 2020, from https://www.trimbos.nl/kennis/feiten-cijfers-ggz-nederland/nemesis-2-algemene-bevolking
Datum update	2021

Trimbos-instituut: Onderzoek naar werk en welzijn van professionals voor psychische hulp in coronatijd

Instellingen	Trimbos-instituut, in samenwerking met De Nederlandse GGZ, Sociaal Werk NL, GGD GHOR NL, Hogeschool Inholland, MIND, PsyNIP, Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie, P3NL, V&VN, 113 Zelfmoordpreventie, ARQ Kenniscentrum Impact van Rampen en Crises, Movisie, FCB, Valente, VNG en VWS, met financiële steun van van ZonMw.
Afdeling	Programma Mentale gezondheid & Preventie
Naam monitor	Onderzoek naar werk en welzijn van professionals voor psychische hulp in coronatijd
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • cannabis in joint • harddrugs (MDMA/xtc/ecstasy, cocaine, amfetamine/speed, GHB, heroïne) • tabak • voorgeschreven slaapmedicatie
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	alle professionals, geen leeftijdsrestrictie "professionals met cliëntcontacten voor psychische hulp, zorg en ondersteuning"
Steekproef	steekproef via online werving
Methode/vragenlijst	Vragenlijst: "Landelijke vragenlijst naar de impact van de coronacrisis op professionals in de frontlinie van psychische hulp". Voor de middelen wordt gevraagd naar "toename/afname/zelfde gebruik" vergeleken met vóór de coronacrisis. Eerste rapportage gebaseerd op 1.862 respondenten.
Contactpersonen	Marja van Bon-Martens, Tessa van Doesum
Email adressen	mbon@trimbos.nl ; tdoesum@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Trimbos.nl (2020). <i>Landelijke vragenlijst naar de impact van de coronacrisis op professionals in de frontlinie van psychische hulp</i>. Retrieved June 23, 2020, from https://data.trimbos.nl/index.php/758723?lang=nl&ga=2.8966197.1895250299.1592837371-1661578853.1591014185 • Van Bon-Martens, M. (2020a). <i>Onderzoek naar werk en welzijn van professionals voor psychische hulp in coronatijd: 23 juni 2020</i>. Retrieved June 23, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/onderzoek-naar-werk-en-welzijn-van-professionals-voor-psychische-hulp-in-coronatijd • Van Bon-Martens, M., Van Doesum, T., De Beurs, D., Kroon, H., & Shields-Zeeman, L. (2020b). <i>Impact van de coronacrisis op werk en welzijn van professionals voor psychische hulp: Rapportage kerncijfers</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online:

	https://www.trimbos.nl/docs/fc9c4608-7c2e-4d0f-adc0-04121c45f307.pdf
Datum update	Dataverzameling van 23 juni tot en met 20 juli 2020, eerste resultaten begin augustus, de factsheet met de eerste beschrijvende resultaten 09 september 2020, later in het najaar van 2020 nog een rapport met aanvullende analyses.
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> Eerste resultaten van 09 september 2020: Van de hulpverleners is 13,7% meer alcohol gaan gebruiken en is 11,6% minder alcohol gaan gebruiken, 1,3% is meer softdrugs gaan gebruiken en 0,5% is minder softdrugs gaan gebruiken, 0,4% is meer harddrugs gaan gebruiken en 0,8% is minder harddrugs gaan gebruiken, 6,9% is meer gaan roken en 2,6% is minder gaan roken (Van Bon-Martens, Van Doesum, De Beurs, Kroon, & Shields-Zeeman (2020b, p. 21).

Trimbos-instituut: Panel psychisch gezien: Onderzoek naar de impact van sociale isolatie

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Programma Zorg en Participatie
Naam monitor	Panel psychisch gezien: Onderzoek naar de impact van sociale isolatie
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • harddrugs • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	Mensen met psychische kwetsbaarheid
Steekproef	Panel Psychisch Gezien
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> • “In deze studie spreken we mensen uit deze kwetsbare groepen en hun begeleiders en mantelzorgers over hun ervaringen met quarantaine en/of thuisisolatie. We ondervragen schriftelijk bijna 2000 ouderen in de thuissituatie en daarnaast bewoners met lichamelijke problemen, zorgverleners en familieleden van bewoners in verpleeghuizen verspreid over Nederland. Ook voeren we gesprekken met daklozen en mensen met een psychische kwetsbaarheid en professionals in de ggz en maatschappelijke opvang. We bouwen voort op wat een nu lopende peiling onder het Panel Psychisch Gezien, een groot panel van mensen met ernstige psychische aandoeningen, aan persoonlijke gevolgen in deze Coronatijd laat zien.” • Voor de eindrapportage: “Op basis van gesprekken met 26 personen met een psychische kwetsbaarheid en 18 GGz-professionals, waaronder ook ervaringsdeskundigen, geven we een indruk van de impact van de coronamaatregelen. Een deel van de mensen is door de tijd heen gevolgd zodat ook de dynamiek in beeld komt: hoe vergaat het mensen met een psychische kwetsbaarheid tijdens deze coronacrisis?” (Lempens et al., 2020, p. 5).
Contactpersonen	Ankie Lempens, Hans Kroon
Email adres	alempens@trimbos.nl ; hkroon@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatijden.nl. (2020). <i>Mensen met zware psychiatrisch gezondheid hulp</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.coronatijden.nl/nl/mensen-met-zware-psychiatrisch-gezondheid-hulp/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatijden.nl/wp-

	<p>content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kroon, H. (2020). <i>Onderzoek naar de impact van sociale isolatie van start, 22 april 2020</i>. Retrieved April 22, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/onderzoek-naar-de-impact-van-sociale-isolatie-van-start • Lempens, A., Knispel, A., De Lange, A., Van Bakel, M., Hulsbosch, L., & Kroon, H. (2020). <i>'Voor mij is contact zuurstof. Het voelt nu wat zuurstofarm': Impact van sociale isolatie op mensen met ernstige psychische aandoeningen: Eindrapportage april-juni 2020</i>. Utrecht: Trimbos-instituut. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1794-voor-mij-is-contact-zuurstof-het-voelt-nu-wat-zuurstofarm • Nu.nl. (2020). <i>Trimbos: Klachten bij mensen met psychiatrische aandoeningen nemen toe</i>. Retrieved May 13, 2020, from https://www.nu.nl/binnenland/6050790/trimbos-klachten-bij-mensen-met-psychiatrische-aandoeningen-nemen-toe.html
Datum update	eindrapportage 16 juli 2020 (Lempens et al., 2020)
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Voor alcohol: "Qua middelengebruik rapporteren professionals bij sommige cliënten een toename van het alcoholgebruik" (Lempens et al., 2020, p.14). • Voor harddrugs: "Mensen die harddrugs gebruiken en in een kliniek verblijven, zijn doorgaans plots gedwongen clean. Omdat de onthouding niet voortkomt uit vrije keuze, is de verwachting dat deze abstinentie niet blijvend is. Bij zelfstandig wonende mensen die harddrugs gebruiken, lijkt er in het gebruik weinig veranderd te zijn. Hooguit ervaren zij iets meer moeite in het verkrijgen van de middelen en is er soms sprake van minder inkomsten omdat werk of dagbesteding is gestopt."(Lempens et al., 2020, p.14). • Voor tabak: "Tegelijkertijd wordt er gezondheidswinst gezien. Zo is een aantal mensen gestopt met roken, vanwege de extra risico's die dit oplevert bij een besmetting" (Lempens et al., 2020, p. 14).

Trimbos-instituut: Vragenlijstonderzoek onder Nederlandse rokers

Instelling	Trimbos-instituut
Afdeling	Nationaal Expertisecentrum Tabaksontmoediging (NET), Programma Tabak
Naam monitor	Vragenlijstonderzoek onder Nederlandse rokers
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• tabak• comorbiditeit van tabak met alcohol en cannabis
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	rokers onder de algemene bevolking met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen onder de rokers
Steekproef	Bijna 1.000 volwassen Nederlandse rokers (957), representatief voor de rokers in Nederland, afkomstig uit het panel van I&O research.
Methode/vragenlijst	Vragenlijst deels gebaseerd op het Nederlandse onderdeel van de International Tobacco Control (ITC) Policy Evaluation
Contactpersonen	Jeroen Bommelé
Email adres	jbommele@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• Bommelé, J., Hopman, P., Hipple-Walters, B., Geboers, C., Croes, E., Fong, G. T., ... Willemsen, M. (2020). The double-edged relationship between COVID-19 stress and smoking: Implications for smoking cessation. <i>Tobacco Induced Diseases</i>, 18, 63.• Croes, E. (2020). <i>Hoe onzin over roken en corona de wereld in komt: maandag 25 mei 2020</i>. Retrieved May 25, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/blog/ho-onzin-over-roken-en-corona-de-wereld-in-komt• Trimbos.nl. (2020a). <i>Corona geeft een impuls aan het stoppen met roken: 29 mei 2020</i>. Retrieved May 29, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/nieuws/bericht/corona-geeft-een-impuls-aan-het-stoppen-met-roken• Trimbos.nl. (2020b). <i>Stoppen met roken tijdens coronapandemie: 15 mei 2020</i>. Retrieved May 15, 2020, from https://www.trimbos.nl/kennis/stoppen-met-roken/stoppen-met-roken-tijdens-corona-pandemie• Willemsen, M. (2020). <i>Rokers bezorgd, toch roken ze meer: Hoe zit dat? 18 mei 2020</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.trimbos.nl/actueel/blogs/blog/rokers-bezorgd-toch-roken-ze-meer-hoe-zit-dat
Datum update	<ul style="list-style-type: none">• dataverzameling eerste wave: 11 – 18 mei 2020

	<ul style="list-style-type: none"> • eerste resultaten 29 mei 2020 • herhaling van de dataverzameling om de twee maanden • in totaal 6 metingen tussen juli 2020 en juli 2021 • tussentijdse rapportages in factsheets en internationale publicaties • eindrapport naar verwachting in het najaar van 2021
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de eerste meting onder bijna 1.000 rokers, representatief voor Nederlandse rokers, "komt naar voren dat één op de drie rokers door de coronacrisis nadenkt over stoppen met roken." (Trimbos.nl, 2020a). Een eerste resultaat is verder als volgt: "14% van de rokers is, vooral om gezondheidsredenen, minder gaan roken". Er werd echter ook het volgende gevonden: "Er is ook een groep die nu juist méér zegt te zijn gaan roken (19%). Dit zijn voornamelijk vrouwen en mensen in de leeftijdsgroep van 18-39 jaar. De reden is verveling, stress of omdat ze vaker alleen zijn. Zij geven aan hierdoor veel minder gemotiveerd te zijn om te stoppen." • De coronastress werkte twee tegengestelde kanten op: "stress was associated with both increased and reduced smoking, independently from perceived difficulty of quitting and level of motivation to quit". Conclusie: "Stress related to the COVID-19 pandemic appears to affect smokers in different ways, some smokers increase their smoking while others decrease it" (Bommelé, Hopman, Hipple-Walters, et al., 2020).

Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Rijks Universiteit Groningen (RUG): Lifelines Corona-onderzoek

Instellingen	Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Rijks Universiteit Groningen (RUG)
Afdelingen	Lifelines Databeheer BV, Medische Biobank Noord-Nederland BV
Naam monitor	Lifelines Corona-onderzoek
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • tabak (gerookt in de afgelopen 7 en 14 dagen)
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	ouderen uit de algemene bevolking
Steekproef	"In 2006 is Lifelines samen met 167.000 deelnemers gestart om onderzoek naar gezonder oud worden mogelijk te maken." "Tienduizenden noorderlingen vullen wekelijks een vragenlijst in voor het Lifelines Corona-onderzoek. De antwoorden van ieder van hen vormen de schat aan data die onderzoekers gebruiken om meer te leren over het coronavirus."
Methode/vragenlijst	vragenlijst
Contactpersonen	Jackie Dekens, Lude Franke, Marike Boezen, Jochen Mierau
Email adressen	j.a.m.dekens@umcg.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronabarometer.nl (2020). <i>Leefstijl</i>. Retrieved August 20, 2020, from https://coronabarometer.nl/ • Lifelines.nl. (2020). <i>Over Lifelines</i>. Retrieved June 9, 2020, from https://www.lifelines.nl/over-lifelines
Datum update	dataverzameling elke vijf jaar, start locatiebezoeken voor de derde onderzoeksronde op 6 juli 2020, update Corona Barometer elke week, laatste update van 27 juli tot 10 augustus 2020.
Resultaten	Het percentage deelnemers dat de afgelopen week had gerookt, steeg van 7,8% in week 6 naar 8,1% in week 8, en lag weer op 7,8% in week 12 (Coronabarometer.nl, 2020). In de meting van 27 juli tot 10 augustus 2020 had 7,8% in de afgelopen week gerookt, gelijk aan tien weken geleden (https://coronabarometer.nl/).

Universiteit Utrecht (UU), Trimbos-instituut, Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM): Health Behaviour in School-aged Children-studie (HBSC)

Instellingen	Universiteit Utrecht (UU), Trimbos-instituut, Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Afdeling	
Naam monitor	Health Behaviour in School-aged Children-studie (HBSC)
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • drugs (cannabis, ecstasy en lachgas) • tabak
Doelgroep	12 tot en met 16 jaar
Leeftijd	Jongeren uit de algemene bevolking
Algemeen/speciaal	
Steekproef	steekproef uit de algemene bevolking
Methode/vragenlijst	vragenlijst
Contactpersoon	Saskia van Dorsselaer
Email adres	sdorsselaer@trimbos.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Stevens, G., Van Dorsselaer, S., Boer, M., De Roos, S., Duinhof, E., Ter Bogt, T., ... De Looze, M. (2018). <i>HBSC 2017: Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland</i>. Utrecht: Universiteit Utrecht, Trimbos-Instituut en SCP i.s.m. RIVM. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1640-gezondheid-en-welzijn-van-jongeren-in-nederland • Stevens, G., Boer, M., Van Dorsselaer, S., De Looze, M., De Roos, S., Ter Bogt, T., ... Vollebergh, W. (2020). <i>HBSC: Gezondheid en welzijn van Nederlandse jongeren in internationaal perspectief</i>. Utrecht/Den Haag: Universiteit Utrecht/Trimbos-instituut/Sociaal en Cultureel Planbureau. Online: https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1775-gezondheid-en-welzijn
Datum update	De HBSC van 2021 zal aandacht besteden aan de coronacrisis.

Universiteit van Amsterdam (UvA): Corona en Middelengebruik

Instelling	Universiteit van Amsterdam (UvA)
Afdeling	Programmagroep Developmental Psychology, Neuroscience of Addiction lab (NOFA)
Naam monitor	Corona en Middelengebruik
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• alcohol• cannabis• tabak• andere middelen
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	
Steekproef	
Methode/vragenlijst	Neuropsychologen vergelijken in deze monitor "het gebruik van alcohol, cannabis, nicotine en andere middelen van voor de invoering van de Nederlandse coronamaatregelen met daarna. Ook onderzoeken ze hoe deze veranderingen zich verhouden tot veranderingen in de geestelijke gezondheid, de kwaliteit van sociale relaties en corona-gerelateerde stress." Het onderzoek wordt online afgenomen. "Door mensen die eerder mee hebben gedaan te vragen opnieuw mee te doen aan dit online onderzoek krijgen de onderzoekers een goed beeld van het middelengebruik van zowel voor als tijdens de coronacrisis."
Contactpersoon	Janna Cousijn
Email adres	j.cousijn@uva.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none">• UvA.nl. (2020). <i>Onderzoek naar Covid19: Corona en Middelengebruik</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.uva.nl/over-de-uva/organisatie/faculiteiten/faculteit-der-maatschappij-en-gedragswetenschappen/onderzoek/de-impact-van-het-coronavirus/onderzoek-naar-covid19.html#Corona-en-Middelengebruik
Datum update	

Veilig Thuis Amsterdam Amstelland, Politie Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA), Ben Sajet Centrum: Huiselijk en ander type van geweld

Instellingen	Veilig Thuis Amsterdam Amstelland, Politie Amsterdam, Universiteit van Amsterdam (UvA), Ben Sajet Centrum
Afdeling	
Naam monitor	Huiselijk en ander type van geweld
Middelen	Verslaving in het algemeen
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	huishoudens met een risico op huiselijk geweld
Steekproef	
Methode/vragenlijst	<ul style="list-style-type: none"> • “In dit project zullen wij de wekelijkse kwantitatieve data van Veilig Thuis en de Politie Meldkamer in kaart brengen en analyseren volgens bestaande protocollen. Om de data van context te voorzien zullen wij wekelijks kwalitatieve telefonische interviews houden met professionals van Veilig Thuis Amsterdam Amstelland en professionals van de Amsterdamse politie. Daarnaast worden er ook interviews gehouden met huisartsen en onderwijzers die meldingen maken aan Veilig Thuis en leden van organisaties zoals Bureau Jeugdzorg, GGZ of Ouder- en Kind Teams wie aan Veilig thuis rapporteren. De kwalitatieve interviews geven ons de mogelijkheid om de verhalen achter de data te identificeren en andere ervaringen te verzamelen rondom de problemen en behoeftes die niet worden gereflecteerd in de kwantitatieve data” (Coronatijden.nl, 2020). • “De interviews zijn gevoerd tussen 28 april en 19 juni 2020 en in totaal zijn er 28 interviews afgenomen” (De Vries en Pols, 2020, p. 76).
Contactpersonen	Sanne Boersma, Amade M’Charek
Email adressen	
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatijden.nl. (2020). <i>Huiselijk en ander type van geweld</i>. Retrieved May 19, 2020, from https://www.coronatijden.nl/nl/huiselijk-en-ander-type-van-geweld/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatijden.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf.
Datum update	Juli 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • “Binnen blijven!’ was de boodschap aan het begin en tijdens de lockdown in Nederland. Uit ons onderzoek blijkt dat sommige mensen deze

	<p>boodschap zeer serieus hebben genomen en dat het binnen blijven uiteindelijk leidde tot het verergeren van al bestaande problemen in gezinnen en onveilige thuissituaties. Dit kwam voor in de lichtere meldingen van huiselijk geweld maar ook in de ernstige gevallen. In gezinnen waar verslavingen een rol spelen of bij mensen met licht verstandelijke beperkingen en andere gezondheidsklachten kwam dit schrijnend naar de voorgrond. Dit heeft grote gevolgen voor hun vaak al kwetsbare kwaliteit van het leven” (De Vries en Pols, 2020, p. 78).</p> <ul style="list-style-type: none">• “Een van de meest opzienbarende en vaak besproken observatie is dat het aantal meldingen van huiselijk geweld tijdens de corona crisis niet is toegenomen. Ons onderzoek geeft verslag van het feit dat het karakter van de meldingen wel veranderd is. Het hutjemutje op elkaar zitten en het binnen blijven uit angst voor besmetting, heeft voor (tijdelijke) verschuivingen en veranderingen gezorgd: gezinnen die in beeld waren en zorg ontvingen deden het soms beter omdat de druk en routine van elke dag wegviel; weer anderen verschenen als nieuwe probleemgevallen door verergerde verslavingsproblematiek, uitgestelde zorgvraag of de weg naar hulp niet kunnen vinden met alleen digitale middelen” (De Vries en Pols, 2020, p. 84).
--	---

Voedingscentrum Nederland: Veranderingen in voedingsconsumptie en drankgebruik door Covid

Instelling	Voedingscentrum Nederland
Afdeling	
Naam monitor	Veranderingen in voedingsconsumptie en drankgebruik door Covid
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol
Doelgroep	18 jaar en ouder
Leeftijd	algemene bevolking
Algemeen/speciaal	
Steekproef	<ul style="list-style-type: none"> • "In totaal hebben 1.030 Nederlanders van 18 jaar en ouder meegedaan aan het onderzoek" (Voedingscentrum.nl, 2020).
Methode/vragenlijst	<p>"Voor de uitvoering van dit onderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst. De geselecteerde respondenten zijn via e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Door te klikken op een, voor elke respondent unieke, hyperlink in de uitnodiging kwam men bij de vragenlijst terecht. Respondenten beantwoordden eerst een verificatievraag, waarmee zoveel mogelijk voorkomen is dat eventuele huisgenoten of anderen de vragenlijst invulden."</p> <p>"De onderzoeksgroep is geselecteerd uit ons ISO-gecertificeerde Flycatcher panel."</p> <p>"De steekproef is gestratificeerd naar geslacht, leeftijd, opleiding en provincie."</p>
Contactpersoon	Roel Hermans
Email adres	professionals@voedingscentrum.nl
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Flycatcher Internet Research. (2020). <i>Eetgedrag en corona</i>. Maastricht: Flycatcher Internet Research. • Voedingscentrum.nl. (2020). <i>Meeste Nederlanders eten niet anders door coronamaatregelen: 7 mei 2020</i>. Retrieved May 7, 2020, from https://www.voedingscentrum.nl/nl/nieuws/meest-e-nederlanders-eten-niet-anders-door-coronamaatregelen-covid-19.aspx
Datum update	7 mei 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "Ook opvallend: 1 op de 5 mensen drinkt nu minder alcohol dan voor de coronamaatregelen. Bij studenten zegt maar liefst 65% minder alcohol te zijn gaan drinken" (Voedingscentrum.nl, 2020). • "Een vijfde van de deelnemers zegt meer te zijn gaan snacken en snoepen, en 11% geeft aan meer alcohol te zijn gaan drinken" (Voedingscentrum.nl, 2020).

Vrije Universiteit (VU), Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR), Trimbos-instituut: Ouderen in Nederland

Instellingen	Vrije Universiteit, Amsterdam Institute for Social Science Research (AISSR), Trimbos-instituut
Afdeling	
Naam monitor	Ouderen in Nederland
Middelen	
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	Ouderen van 65 jaar en ouder Zelfstandig wonende ouderen
Steekproef	Via het LISS panel: Longitudinale Internetstudies voor de Sociale Wetenschappen. "Van de 1882 benaderde panelleden vulden 1697 de vragenlijst volledig in (response is 90%). We vergeleken met gegevens van dezelfde deelnemers over eenzaamheid uit 2018 (N = 1511) en mentale gezondheid uit 2019 (N = 1522)" (De Vries en Pols, 2020, p. 96).
Methode/vragenlijst	"Panel leden vullen elke maand een online vragenlijst in en krijgen betaald voor elke volledig ingevulde vragenlijst. De doelgroep vragenlijst wordt landelijk afgenomen, verzorgingshuizen worden gevraagd om de link naar de vragenlijst te verspreiden onder bewoners van de verpleegafdelingen, familieleden en het zorg personeel. De vragen focussen op het omgaan met sociale isolatie, impact of de gezondheid en open vragen over de problemen en maatregelen die zij tegen komen. De longitudinaal onderzoeksontwerp biedt de mogelijkheid inzicht te krijgen om veranderingen in de situatie van ouderen over tijd, bovendien, doordat de LISS panel socio-demografische en regionale variabelen meeneemt is het mogelijk om analyses fijnmaziger te maken (bijvoorbeeld: jonge ouderen vs oudste, mensen met aandoeningen vs gezonde mensen of tussen regio's" (Coronatie.nl, 2020).
Contactpersonen	Elske Stolte, Stephanie Steinmetz, Henriëtte van der Roest, Danny de Vries, Theo van Tilburg
Email adressen	
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Coronatie.nl. (2020). <i>Ouderen in Nederland</i>. Retrieved May 18, 2020, from https://www.coronatie.nl/nl/ouderen-in-nederland-survey-onderzoek/ • De Vries, D., & Pols, J. (2020). <i>Effecten van sociale afstand op kwetsbare groepen in Nederland</i>. Retrieved August 6, 2020, from https://www.coronatie.nl/wp-content/uploads/2020/07/Rapport-Kwetsbare-groepen-DEF-22072020-1.pdf
Datum update	Juli 2020

Resultaten	<ul style="list-style-type: none">• “De mentale gezondheid veranderde tussen november 2019 en mei 2020 nauwelijks” (De Vries en Pols, 2020, p. 97).• “In vergelijking met anderhalf jaar eerder toen ook uitspraken over sociale en emotionele eenzaamheid werden voorgelegd, was vooral de emotionele eenzaamheid gestegen” (De Vries en Pols, 2020, p. 97).
------------	--

Wageningen University & Research: Covid-19 International Student Well-being Study (C19 ISWS)

Instelling	Wageningen University & Research
Afdeling	Department of Social Sciences, Subdivision Health and Society
Naam monitor	Covid-19 International Student Well-being Study (C19 ISWS)
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • alcohol • cannabis • tabak
Doelgroep Leeftijd Algemeen/speciaal	vanaf inschrijving als student studenten van de Wageningen University & Research
Steekproef	"In total, 1484 students completed the survey that was distributed amongst both Bachelor and Master students in May 2020" (Super en Van Disseldorp, 2020).
Methode/vragenlijst	digitale vragenlijst ontwikkeld door de Universiteit Antwerpen
Contactpersonen	Sabina Super, Lieke van Disseldorp
Email adressen	sabina.super@wur.nl ;
Publicaties/referenties	<ul style="list-style-type: none"> • Super, S., & Van Disseldorp, L. (2020). <i>Covid-19 International Student Well-being Study (C19 ISWS): Data from Wageningen University & Research: June 2020</i>. Wageningen: Wageningen University & Research, Department of Social Sciences, Subdivision Health and Society. Online: https://www.wur.nl/upload_mm/8/c/b/208f0b16-894b-47af-aeb2-3fda78b1e6fe_WUR%20report%20-%20EU%20student%20well-being%20survey_Final.pdf
Datum update	juni 2020
Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> • "A decrease in alcohol consumption and tobacco use could be observed during the corona outbreak. Cannabis use remained similar before and during the corona outbreak" (Super en Van Disseldorp, 2020, p. 4). • Het percentage studenten dat wel eens 6 of meer glazen alcohol per keer dronk daalde tijdens de coronacrisis van 56,9% naar 24,5% (Super en Van Disseldorp, 2020, p. 4). • Het percentage studenten dat wel eens rookte daalde van 11,4% naar 8,9% (Super en Van Disseldorp, 2020, p. 4).